

BESTUURSVERSLAG 2015

RSG Slingerbos
Eisenhowerlaan 59
3844 AS Harderwijk
T 0341 414 484

RSG Levant
Horsterweg 192
3891 EV Zeewolde
T 036 52 18 170

www.rsgslingerboslevant.nl
info@rsgslingerboslevant.nl

SAMEN KOM JE VERDER!

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Voorwoord	blz. 2
Hoofdstuk 2	Organisatieprofiel	blz. 3
Hoofdstuk 3	Strategie & beleid	blz. 5
Hoofdstuk 4	Resultaten / feiten	blz. 11
Hoofdstuk 5	Belanghebbenden	blz. 32
Hoofdstuk 6	Verslag Raad van Toezicht	blz. 33
Hoofdstuk 7	Medezeggenschapsraad	blz. 36
Hoofdstuk 8	Continuïteitsparagraaf	blz. 37
Hoofdstuk 9	Schoolgegevens	blz. 44
Hoofdstuk 10	Jaarrekening	blz. 45

Hoofdstuk 1

Voorwoord

Voor u ligt het bestuursverslag 2015 van RSG Slingerbos | Levant. Een jaar waar het accent gelegd is op daar waar het in het onderwijs om draait, namelijk de kwaliteit van de les. De rol van de docent is daarbij cruciaal als het gaat om leren en leeropbrengsten. Er is steeds beter zicht op de kwaliteit van de docent en het lerend vermogen van de leerlingen. Door intensief met elkaar samen te werken zijn we goed in staat om de talenten van leerlingen te benutten en van elkaar te leren.

RSG Slingerbos | Levant werkt toekomstgericht. De school staat midden in de samenleving. We bereiden onze leerlingen voor op een succesvolle aansluiting op de maatschappij en zijn ons bewust van de vaardigheden die in de 21^e eeuw van hen worden gevraagd. Om dat te bereiken zijn we regelmatig in gesprek met docenten, leerlingen en ouders, reflecteren we voortdurend op eigen handelen en organiseren we zo nodig tegenspraak.

Werken aan kwaliteit en investeren in mensen kan alleen wanneer de organisatie financieel gezond is. De middelen die we ter beschikking hebben, zijn in 2015 verantwoord besteed met steeds in ons achterhoofd dat we vooruit moeten blijven kijken. De RSG 'bouwt' verder aan de lerende organisatie in een gezond financieel klimaat!

Dit jaar is gekozen voor een andere opzet van het bestuursverslag met de verwachting dat u goed zicht krijgt op de verantwoording die de RSG wil afleggen in relatie tot de doelen en ambities uit de Strategische meerjarenvisie 2014-2018.

Indien u op- of aanmerkingen heeft of aanvullende vragen, dan kunt u deze mailen naar cvb@rsgsl.nl.

H.A. Vaatstra MME
College van Bestuur

RSG Slingerbos in Harderwijk

RSG Levant in Zeewolde

Hoofdstuk 2

Organisatieprofiel

2.1 Kernactiviteiten

RSG Slingerbos | Levant heeft als kernactiviteit het verzorgen van openbaar voortgezet onderwijs. De school bestaat uit 2 vestigingen:

Hoofdvestiging
RSG Slingerbos
Eisenhowerlaan 59
3844 AS Harderwijk

opleiding	1	2	3	4	5	6
VMBO - theoretische leerweg	✓	✓	✓	✓		
HAVO	✓	✓	✓	✓	✓	
VWO	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Leerlingen die het vwo volgen, kunnen kiezen voor tweetalig (Engels) vwo. De school is door het Europees Platform erkend als tweetalig onderwijschool.

Nevenvestiging
RSG Levant
Horsterweg 192
3891 EV Zeewolde

Op de nevenvestiging wordt het volgende onderwijs aangeboden:

opleiding	1	2	3	4	5	6
VMBO - theoretische leerweg	✓	✓	✓	✓		
HAVO	✓	✓	✓	✗	✗	
VWO	✓	✓	✓	✗	✗	✗

Havo- en (tweetalige) vwo-leerlingen vervolgen na drie jaar onderbouw hun studie op de hoofdvestiging in Harderwijk.

2.2 Juridische structuur

RSG Slingerbos | Levant is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 08081581. De stichting draagt de statutaire naam Stichting regionale scholengemeenschap (RSG) en is statutair gevestigd te Harderwijk.

2.3 Organisatiestructuur

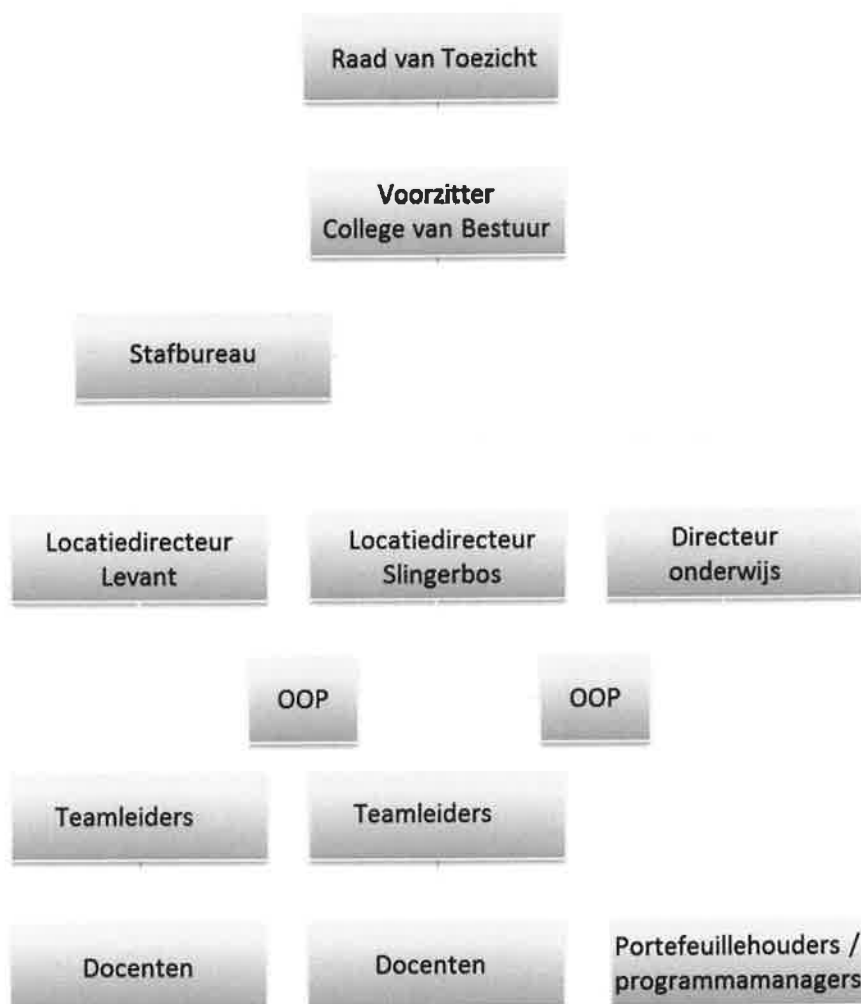
Het bevoegd gezag van de school is het bestuur van de Stichting RSG dat in handen is van het College van Bestuur (CvB). Het CvB wordt gevormd door mw. H.A. Vaatstra MSc. Zij is sinds 14 januari 2013 voorzitter CvB. Daarnaast heeft de Stichting een Raad van Toezicht (RvT). De RvT heeft een controlerende taak ten opzichte van het CvB.

De organisatie beschikt over twee locatiedirecteuren en een directeur onderwijs die verantwoordelijk is voor de onderwijskundige samenhang binnen en tussen de verschillende afdelingen. De taken en verantwoordelijkheden van de directieleden zijn uitgewerkt in een managementstatuut. De afdelingen zijn opgesplitst in kleinere docententeams en worden geleid door teamleiders.

Ter ondersteuning van beide vestigingen is een stafbureau ingericht bestaande uit de afdelingen financiën, HR, ICT, kwaliteitszorg en facilitaire dienst.

In 2015 bestond het totale personeelsbestand bij RSG Slingerbos | Levant uit gemiddeld 183 fte medewerkers.

2.4 Organogram

Hoofdstuk 3

Strategie en beleid

3.1 Vooraf

De Strategische meerjarenvise 2014–2018 is in 2015 op hoofdlijnen geëvalueerd en aangescherpt in de school-/teampannen 2015-2016.

Een belangrijke uitkomst is dat we naast het brede aanbod waar de RSG voor staat ons nadrukkelijker focussen op de kwaliteit van het primaire proces met daarbinnen niet alleen aandacht voor de meetbare vaardigheden, maar ook voor de merkbare vaardigheden als creativiteit, samenwerken, probleemoplossend vermogen en kritisch denken.

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe strategie en beleid zijn vertaald naar concrete school- en teampannen.

3.2 Missie

RSG Slingerbos | Levant is een openbare school en respecteert ieders levensovertuiging. Ieder kind is welkom. In onze missie is dit nader uitgewerkt:

“De RSG is een algemeen toegankelijke en excellente school met als bijzondere opdracht alle leerlingen, leraren en ondersteunend personeel te binden en te boeien. Daarmee is de RSG een gemeenschap die iedereen laat groeien als mens in alle facetten om kansrijk te zijn in de samenleving.”

De RSG wil binden, boeien en groeien. We zijn een schoolgemeenschap met de nadruk op gemeenschap. Een gemeenschap die gevormd wordt door leerlingen, ouders en personeel. Het is onze wens hen te binden aan deze gemeenschap, want alleen in relatie tot anderen is er sprake van zingeving. Ook willen we hen, met name de leerlingen en het personeel, boeien opdat ze uitgedaagd worden tot excellente prestaties op ieders eigen niveau. Deel uitmaken van deze gemeenschap moet van toegevoegde waarde zijn voor iedereen, zodat er sprake is van groei. Groei als mens in al zijn facetten.

Vanuit deze wens hebben we een missie. Een missie om een school te zijn en te blijven waarbinnen het binden, boeien en groeien gerealiseerd worden. Daartoe is er sprake van een breed aanbod. Dus niet een eenzijdig schoolprofiel, maar een aanbod dat talentontwikkeling op allerlei gebied mogelijk maakt.

3.3 Visie

Niet alleen het aanbod van het onderwijs is belangrijk. Het faciliteren van het leren is minstens van even groot belang in een samenleving die zich kenmerkt door een steeds verdere individualisering. Niet alleen onze leeromgeving is daarop afgestemd, maar ook de door ons gestimuleerde ontwikkeling van het personeel. Een ontwikkeling die steeds gericht

is op de vraag wat jonge mensen nodig hebben en hoe zij gestimuleerd worden om dat te leren wat hen tot kansrijke deelnemers aan de samenleving maakt.

Excellent onderwijs is onderwijs dat ernaar streeft om op effectieve wijze het maximale uit leerlingen te halen, ongeacht hun achtergrond. Om excellent onderwijs te kunnen geven, moet er een cultuur zijn waarin mensen kunnen groeien. Een docent kan pas groeien in een omgeving die erop gericht is om mensen beter te maken en die gekenmerkt wordt door het geven van verantwoordelijkheid en vertrouwen. Een omgeving waarbij het maken van fouten niet leidt tot afrekenen.

Het belang van het beschikken over 'merkbare' vaardigheden wordt steeds meer erkend. Hierbij denken wij aan vaardigheden als het kunnen samenwerken, het beschikken over probleemoplossend vermogen, kritisch kunnen denken, ICT-vaardig zijn, goed kunnen communiceren en creatief zijn. De 21e eeuwse vaardigheden zullen dan ook steeds meer in de lessen worden verwerkt.

3.4 Kernwaarden

Elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden en gedrag hoort bij onze cultuur en gaat verder dan alleen onderwijsinhoud. Het raakt ook aan het geheel van normen en waarden die wij belangrijk vinden. Ook daar richt het leerproces zich op. Medewerkers binnen de RSG zijn professionals en hebben een voorbeeldfunctie. Zij zijn zich daar voortdurend van bewust. Zowel onder als buiten werktijd zullen zij zich in contact met leerlingen en collega's hiernaar gedragen. Gebeurt dat niet, dan mag men elkaar hierop aanspreken. Samenwerking is gebaseerd op gezamenlijke verantwoordelijkheid en onderling respect. Zowel medewerkers als leerlingen van de RSG worden geacht zich aan de algemene fatsoensnormen te houden. Dit geldt ook op het gebied van social media. Iedereen die deel uitmaakt van RSG Slingerbos | Levant draagt er niet alleen zorg voor zelf waardenvol te handelen, maar is ook verantwoordelijk voor het overbrengen van deze waarden op zijn/haar omgeving.

Een belangrijke waarde, zeker voor een openbare en algemeen toegankelijke school als de RSG, is het erkennen van en het omgaan met verschillen tussen mensen. Wat iemands etnische achtergrond of levensovertuiging ook is, hij of zij is welkom op onze school. We zijn een afspiegeling van de samenleving en zijn ons dat bewust. Ieder mens is uniek en verdient het om zich op eigen wijze te kunnen ontplooiën. De grenzen die wij daaraan stellen, staan verwoord in heldere schoolafspraken en zijn tot stand gekomen in het besef dat iemands vrijheid geen belemmering voor de ander mag betekenen.

3.5 Verantwoording

Het voortgezet onderwijs kent, net als in de meeste andere sectoren, een code voor *good governance* ofwel 'goed onderwijsbestuur'. De Code Goed Onderwijsbestuur VO gaat over de wijze waarop de leden van de VO-raad invulling wensen te geven aan het bestuur van hun instellingen.

Als lid van de VO-raad houdt RSG Slingerbos | Levant zich aan de Code Goed Onderwijsbestuur VO. Deze code is een aanvulling op de geldende wet- en regelgeving voor het voortgezet onderwijs en vormt de basis voor het realiseren van goed bestuur met als doel de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. In navolging van deze code is in 2015 begonnen met het publiceren van verschillende documenten op de site, zoals het jaarverslag en de klokkenluidersregeling. Daarnaast is een bestuursstatuut opgesteld en het managementstatuut aangepast. In 2016 zullen alle door de Code vereiste documenten via de site geraadpleegd kunnen worden.

3.6 Strategische doelen

Zoals in de Strategische meerjarenvisie en het Schoolplan 2014–2018 is verwoord, heeft de RSG zich ten doel gesteld om zich te ontwikkelen tot een excellente school. Met een brede definitie van excellent. Daarbij ziet de RSG het als haar belangrijkste opdracht om de verschillende talenten van leerlingen en medewerkers optimaal tot ontwikkeling te laten komen met een optimaal rendement in een omgeving waar leren en leeropbrengsten centraal staan. De docent heeft hierbij een sleutelpositie. Hij/zij wordt gezien als de directe beïnvloeder van het primaire proces en als de sleutel voor goed onderwijs.

De 3 belangrijkste speerpunten van RSG Slingerbos | Levant voor 2015-2016

De organisatie wil investeren in docenten om zich verder te ontwikkelen en te professionaliseren hetgeen moet leiden tot hogere leeropbrengsten. In dit kader zijn de volgende 3 belangrijke speerpunten voor 2015-2016 geformuleerd:

1. Onderwijs op de RSG is van hoge kwaliteit en leidt tot een goede doorstroom van leerlingen, (leeropbrengst en onderwijsresultaten).
2. Kwaliteiten van onze docenten hebben we goed in beeld en we maken optimaal gebruik van elkaars kwaliteiten.
3. Leerlingen en docenten zijn actief betrokken bij het leerproces en leerlingen zijn eigenaar van hun leerproces.

3.7 Toekomstparagraaf

De ambities van RSG Slingerbos | Levant zijn opgenomen in de Strategische meerjarenvisie en het Schoolplan 2014-2018. Voor meer informatie en de belangrijkste speerpunten voor 2015-2016 verwijzen wij u naar voorgaande paragraaf 3.6 Strategische doelen. In hoofdstuk 8, de continuïteitsparagraaf, zijn toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot leerlingenaantallen, personeel, huisvesting en de financiële positie beschreven.

3.8 Financiën

Eén van de wezenlijke onderdelen van het meerjarenbeleid betreft het geïmplementeerde financieel beleid. Door het scheppen van financiële kaders is de RSG in staat om haar continuïteit te waarborgen. Daarnaast betreft het een financiële systematiek die gericht is op het behalen van de doelstellingen zoals beschreven in de Strategische meerjarenvisie. Het financieel management houdt zich bezig met het geven van handen en voeten aan het financiële beleid. Door het vaststellen van financiële signaleringsgrenzen, het definiëren van streefwaarden ontstaan er ken- en stuurgetallen. De volgende instrumenten ter uitvoering van het financieel beleid zijn ingezet: de planning en control cyclus, risicomanagement, treasury-management en administratieve organisatie/interne controle.

Planning en control houden zich bezig met het proces van richting geven en op koers houden, met als doel het beheersen van de schoolorganisatie op zowel inhoudelijk als ook financieel vlak. Het bewaakt de doelstellingen en stuurt bij waar nodig. De volgende stappen zijn te onderscheiden in de P&C-cyclus: planning, uitvoering, verantwoording/rapportering en bijstelling van beleid (plan-do-check-act).

Voorafgaand aan de verslagperiode stelt de RSG op financieel gebied een exploitatiebegroting (baten en lasten), een investeringsbegroting en een liquiditeitsbegroting met een horizon van een aantal jaren (middellange termijn) op. Door een gedegen functiescheiding vindt de registratie plaats door andere functionarissen. Per kwartaal wordt een financiële rapportage met inhoudelijke toelichting opgesteld voor het bestuur, de toezichthouders en locatiedirecteuren. Onderdeel van de rapportage betreft het signaleren en constateren van afwijkingen. De organisatie is vervolgens in staat om (bij)sturing te geven.

Binnen het treasury-proces heeft de RSG een treasury-statuuut opgezet binnen de kaders van de regeling beleggen en belening (Ministerie van OC&W). Doel van dit statuut is het scheppen van een formeel karakter waarbinnen de financierings- en beleggingsactiviteiten plaatsvinden. Onder deze kaders wordt onder andere verstaan dat door functiescheiding controlerende en registerende functionarissen gescheiden zijn.

In 2015 zijn er geen beleggingen in aandelen, obligaties of anderszins risicovolle beleggingen geweest.

De administratieve organisatie en interne controlemaatregelen zijn gericht op het verkrijgen van een juiste administratieve verwerking van gegevens en het behalen van een maximale zekerheid hierover. Door het beschrijven en inrichten van onder andere bevoegdheden, procedures, aanstellen van functionarissen en het inrichten van een set aan controlemaatregelen kan dit verwezenlijkt worden. Deze set aan financiële Beheersingsmaatregelen vormen samen het financiële beleid van RSG Slingerbos | Levant.

3.9 HR en onderwijskwaliteit: hand in hand

De doorontwikkeling naar een ambitieuze leercultuur onder medewerkers van de RSG, met goede resultaten voor leerlingen, vraagt om een HR-beleid dat bijdraagt aan de onderwijskwaliteit waarbij de realisatie van onderwijskundige doelstellingen van de school voorop staat. De ontwikkeling van medewerkers bepaalt de kwaliteit van het onderwijs. HR en onderwijskwaliteit gaan dan ook hand in hand.

De RSG is scherp op externe ontwikkelingen die van invloed zijn op het onderwijsproces. Voortdurend wordt de afweging gemaakt of en hoe de externe ontwikkelingen vertaald moeten worden naar het onderwijsproces en de interne organisatie. Dit vraagt van alle medewerkers veerkracht, flexibiliteit en aanpassingsvermogen.

Voor het direct beïnvloeden van het primaire proces wordt de docent als belangrijkste sleutel gezien. De docent heeft een belangrijke rol in de grote en kleinschalige onderwijskundige initiatieven. De RSG zet in op hun kracht. De HR-visie is dan ook:

“De kwaliteit van de medewerkers is voor de RSG dé onderscheidende factor bij de realisatie van haar strategie. De aanwezige potentie en ambitie selecteren, herkennen, op de goede plekken inzetten en ontwikkelen in een richting die bij de organisatie past, maakt hét herkenbare verschil binnen en buiten de school.”

In een verdere ontwikkeling en professionalisering binnen de RSG is in 2015 ingezet op het borgen, optimaliseren en professionaliseren van de organisatie en haar medewerkers.

3.10 Kwaliteit

Kwaliteitszorg is een belangrijk onderdeel van de ondersteunende diensten op de RSG geworden. In 2015 is een tweede medewerker toegevoegd aan de afdeling kwaliteitszorg.

Op verschillende gebieden wordt de PDCA-cyclus (plan-do-check-act) gevolgd. Met name aan de aspecten check en act zal meer aandacht worden besteed. Wanneer er plannen worden gemaakt en uitgevoerd, wordt na enige tijd gekeken of de doelstellingen zijn verwezenlijkt en/of bijstelling van de plannen noodzakelijk is.

Daarnaast heeft kwaliteitszorg veel aandacht voor resultaten, in de ruimste zin van het woord. Secties krijgen uitgebreide terugkoppelingen van hun examenresultaten en indien nodig worden verbeterplannen gemaakt. Secties kunnen ook rechtstreeks in contact treden met kwaliteitszorg om meer verdieping in de cijfers aan te brengen. Tevens wordt kwaliteitszorg benaderd om hulp te bieden bij het ontwikkelen van plannen of advies uit te brengen over ontwikkelde plannen.

Jaarlijks wordt door de afdeling kwaliteitszorg een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder leerlingen, ouders en medewerkers. Resultaten worden aan de geledingen waaronder de onderzoeken zijn gehouden teruggekoppeld.

3.11 Passend Onderwijs

Passend Onderwijs betekent voor ons dat elke leerling een passende en uitdagende onderwijsroute binnen de RSG volgt met als doel dat elke leerling op tenminste zijn/haar niveau een diploma behaalt. Als school streven we er bovendien naar de leerling een ononderbroken ontwikkeling te laten doormaken, voortijdig schoolverlaten te voorkomen en instroom in het VSO te beperken.

Voor de gehele school geldt dat we door onze profileringen ons onderwijs hebben ingericht naar de onderwijsbehoeften van leerlingen. De RSG streeft vanuit alle geledingen naar een goede leerlingbegeleiding en naar een afgestemde leerlingondersteuning waarbij verschillen tussen leerlingen als vanzelfsprekend worden beschouwd. Ons doel is om alle leerlingen vanuit hun eigen talenten en mogelijkheden onderwijs te bieden. Regulier onderwijs als dat kan en ondersteunen als dat mogelijk is. In ons schoolondersteuningsprofiel wordt uitgelegd hoe de RSG de leerlingbegeleiding vormgeeft.

3.12 Informatie- en communicatietechnologie

Het belang van ICT voor het onderwijs neemt nog steeds toe. Jaarlijks stijgt het aantal leerlingen met een iPad. Alle brugklasleerlingen starten met een iPad en worden voorbereid hoe dit apparaat in de klas te gebruiken. In het schooljaar 2015-2016 hebben inmiddels alle leerlingen tot en met de derde klas de beschikking over een iPad. In toenemende mate wordt gebruik gemaakt van digitaal lesmateriaal. Sommige vakken maken zelfs van een geheel digitale methode gebruik.

ICT wordt gebruikt om leerlingen individueel aan het werk te zetten, bijvoorbeeld op leerpleinen en als hulpmiddel om leerlingen te ondersteunen, denk bijvoorbeeld aan voorleesprogramma's bij dyslecten. Het Open Leer Centrum (in Harderwijk) en de mediatheek (in Zeewolde) worden druk bezocht door leerlingen die in en buiten lessen de computer nodig hebben. Computers zijn nog steeds onmisbaar, omdat examen doen op de computer voorlopig alleen bekabeld kan. Ook de rekentoetsen die in examen- en voorexamenklassen worden afgenomen vinden plaats in het OLC en de mediatheek.

Rekentoets in Open Leer Centrum

3.13 Samenwerkingsverbanden

De school is aangesloten bij verschillende samenwerkingsverbanden. In het samenwerkingsverband 'Stichting Leerlingenzorg NW-Veluwe' werken de VO-scholen en het VSO uit de regio samen bij het realiseren van onderwijs en ondersteuning voor elke leerling met een speciale onderwijs- of ondersteuningsbehoefte. Doelen hierbij zijn: de leerling een ononderbroken ontwikkeling te laten doormaken, voortijdig schoolverlaten te voorkomen en instroom in het VSO te beperken.

De school maakt ook deel uit van het samenwerkingsverband VSV. Hierin participeren VO-scholen, het mbo, het RBL en gemeentelijke overheden. Doelstelling is het aantal voortijdig schoolverlaters in de regio te verkleinen. Om deze doelstelling te bereiken zijn gerichte maatregelen ingezet, zoals de plusvoorziening voor overbelaste jongeren, Toekomsttraject, en doorstroomactiviteiten vo-mbo.

Daarnaast maakt de school deel uit van een aantal samenwerkingsverbanden die vooral te maken hebben met de profilering van de school.

Zo is de school lid van het netwerk tweetalig onderwijs en is RSG Slingerbos | Levant een ELOS-school (Europa als Leeromgeving Op Scholen).

Bovendien is de school Universumschool, gericht op het bevorderen van het bèta-onderwijs (later voortgezet als bèta excellent school).

Sinds september 2010 is de school erkend als Technasium en deelnemer aan de Technasium-regio Flevoland. Dat houdt in dat de school met de andere Technasium-scholen deze vorm van onderwijs verder ontwikkelt.

De RSG werkt samen met ROC's om leerlingen die daarvoor in aanmerking komen de gelegenheid te bieden alsnog een diploma te behalen via het Voortgezet Algemeen Volwassen Onderwijs (VAVO).

Met de Oriënt, de onderbouw van de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen, is de RSG, locatie Levant, een unieke samenwerking aangegaan met het Morgen College (Landstede-groep) te Harderwijk. Hierdoor is het mogelijk dat vrijwel alle leerlingen uit Zeewolde hun start in het voortgezet onderwijs in Zeewolde kunnen maken. Een deel van de lessen voor leerlingen van de Oriënt wordt door docenten van RSG Levant verzorgd.

Tot slot wordt er deelgenomen aan verschillende regionale en landelijke leernetwerken door bestuur, directie, programmamanagers, teamleiders, sectievoorzitters, docenten, stafleden en onderwijsondersteuners.

Hoofdstuk 4

Resultaten / feiten

4.1 Algemeen

In hoofdstuk 3 staan de strategie en het beleid van RSG Slingerbos | Levant met betrekking tot de verschillende gebieden beschreven. In dit hoofdstuk informeren wij u over de feiten dan wel behaalde resultaten in 2015 met betrekking tot onderwijsontwikkelingen, leerlingen en onderwijs, onderwijsambities en prestaties, HR, financiën, kwaliteit, ICT, huisvesting en klachtafhandeling.

4.2 Onderwijsontwikkelingen

Onderwijsaanbod

De RSG biedt leerlingen naast het reguliere onderwijsaanbod een aantal profileringen aan: Technasium, sportklassen en tweetalig vwo. Daarnaast kunnen leerlingen kiezen voor het project KUNSTbreed in leerjaar 1 en 2 of na de brugklas voor de wereldklas in mavo en havo. Op het gebied van internationalisering en bèta wordt tevens een groot aantal verschillende activiteiten georganiseerd.

De kwaliteit van het onderwijs is op beide locaties wederom op orde. Dat laat ook de erkenning van Elsevier zien: voor de zesde keer op rij hoort de vmbo tl-afdeling van RSG Levant bij de beste mavo-scholen van Nederland.

Met ingang van schooljaar 2015-2016 is de RSG gestart met een 2-jarige pilot gepersonaliseerd leren voor 35 havo-/vwo-brugklasleerlingen. Gepersonaliseerd leren is gericht op persoonlijke behoeften, ambities en talenten van leerlingen. Iedere leerling wordt gezien als uniek individu die het maximale uit zichzelf haalt. Zowel leerlingen, ouders als betrokken

docenten zijn enthousiast over deze manier van werken. Resultaten en ervaringen worden gedurende de pilot aan de hand van verschillende onderzoeken, enquêtes en gesprekken met leerlingen, ouders en klankbordgroep zorgvuldig gevolgd.

Gepersonaliseerd leren, coachgesprek

In schooljaar 2013-2014 is de RSG gestart met bovenbouwklassen in het Technasium waarbij leerlingen voorbereid worden op het afleggen van het examen, de Meesterproef; 'proeve van bekwaamheid'. In maart 2015 heeft de eerste lichting Technasium-havo-leerlingen hun Meesterproef afgelegd en examen gedaan en het eindresultaat aan opdrachtgevers en belangstellenden gepresenteerd. Dit schooljaar bereiden de eerste Technasium-vwo-examenleerlingen zich voor op hun meesterproef.

Om tweetalig vwo-leerlingen beter voor te bereiden op de overstap naar het wetenschappelijk onderwijs is een nieuw vak geïntroduceerd binnen het twwo: Global Perspectives en Research. Het maakt deel uit van het 'pre-U' programma dat erop gericht is om studenten kritisch te leren denken, onderzoeksvaardigheden aan te leren, beter te leren communiceren met de wereld om hen heen en een internationale outlook on life en cross-cultural awareness te promoten. Leerlingen worden hierdoor nog meer uitgedaagd te excelleren. De tweetalige vwo-leerlingen die afgelopen jaar examen hebben gedaan, hebben allemaal hun IB-examen gehaald op het hoogst haalbare niveau (high level).

Rekenen

Het vak rekenen heeft een stevige plek binnen de school. Alle brugklasleerlingen hebben het vak rekenen op de lessentabel staan. Alle overige leerlingen worden geacht voortdurend met behulp van het programma Got-It te werken aan het vergroten van hun rekenvaardigheden. Vorderingen worden gevolgd en als er aanleiding voor is worden leerlingen uitgenodigd om onder leiding van de rekencoaches op school hieraan te werken. Vwo-leerlingen die in 2016 examen gaan doen, moeten een voldoende voor de rekentoets halen om te kunnen slagen.

Zomerschool

De overheid wil het doubleren in het middelbaar onderwijs terugdringen. Het is vaak demotiverend voor leerlingen om een heel jaar over te moeten doen en het kost de maatschappij veel geld. Scholen hebben in 2015 subsidie kunnen aanvragen voor het organiseren van een zomerschool. De RSG heeft deze mogelijkheid aangegrepen en in juli 2015 in samenwerking met Lyceo een zomerschool georganiseerd voor 23 leerlingen in de laatste schoolweek en de eerste week van de zomervakantie. De zomerschool is zowel door leerlingen als docenten als positief ervaren. Alle 23 leerlingen zijn alsnog bevorderd. De RSG blijft de ontwikkelingen en resultaten van deze leerlingen in schooljaar 2015-2016 volgen en heeft in 2016 subsidie aangevraagd om in 2016 opnieuw een zomerschool te organiseren.

Zomerschool

Loopbaan- en oriëntatiebegeleiding

Mentoren zijn geschoold in het voeren van loopbaanoriëntatiegesprekken. Twee of drie keer per jaar vindt er met elke leerling een gesprek plaats rond dit thema. Daarmee wordt de kans op een succesvolle keuze voor een profiel en vervolgstudie bewezen vergroot.

Locatiedirectie RSG Levant

De interim-locatiedirecteur van RSG Levant heeft met ingang van 1 augustus 2015 de organisatie verlaten. Na de zomervakantie is door Erik Versteeg Search een wervings- en selectietraject voor een nieuwe locatiedirecteur gestart. Begin oktober is de procedure succesvol afgerond. Met ingang van 1 januari 2016 is mevrouw M. Compagner als

locatiedirecteur van RSG Levant gestart. Gedurende de periode na de zomervakantie tot 1 januari 2016 heeft mevrouw H.A. Vaatstra tijdelijk de directievoering in Zeewolde op zich genomen, ondersteund door mevrouw M. Oudendijk als interim adjunct-locatiedirecteur.

Inspectiebezoek

Op 4 juni 2015 heeft de inspectie van het voortgezet onderwijs RSG Slingerbos bezocht. De aanbevelingen uit het rapport van bevindingen van 14 september 2015 zijn in de school- en teamplannen 2015-2016 verwerkt. Hoewel de opbrengsten op orde zijn, zullen er meer normerende toetsen worden ingezet om determinatie beter te kunnen onderbouwen. Daarnaast zal er meer aandacht worden besteed aan de leskwaliteit en de borging hiervan. In juni 2016 gaan het CvB en de locatiedirecteur opnieuw met de inspectie in gesprek.

Stichting FlevoAcademie RSG

Met ingang van schooljaar 2015-2016 worden er geen cursussen en workshops meer vanuit de Stichting FlevoAcademie RSG aangeboden. De huiswerkbegeleiding is met ingang van schooljaar 2015-2016 ondergebracht bij RSG Slingerbos | Levant. Op beide locaties is een medewerker aangesteld voor het opzetten en invullen van de huiswerkbegeleiding. Per 1 januari 2016 is de Stichting FlevoAcademie RSG ontbonden.

Nieuwe huisstijl

Tegelijk met de verbouwing van het schoolgebouw in Harderwijk heeft een communicatieteam zich beziggehouden met het ontwikkelen van een nieuw logo en een nieuwe huisstijl en website die beter aansluiten op het nieuwe schoolgebouw en de moderne leeromgeving. Samen met een extern bureau is een logo ontworpen ter vervanging van het logo dat destijds de fusie met De Levant symboliseerde.

Het logo is tijdens de opening van het vernieuwde schoolgebouw in november 2014 onthuld met als slogan "Samen kom je verder".

Vervolgens is in 2015 nieuw briefpapier en nieuw pr-materiaal

ontwikkeld waardoor de uitstraling van de organisatie en de in- en externe huisstijl eenduidig zijn. Eind februari 2015 is de nieuwe gebruiksvriendelijke en moderne site geïntroduceerd. Door een goede PR en communicatie wil de RSG zich nog sterker positioneren in de regio.

4.3 Leerlingen en onderwijs

Leerlingenaantal

Een dalend aantal leerlingen vanuit de basisscholen, met het oog op de verwachte krimp, is nog niet merkbaar voor RSG Slingerbos, maar al wel licht merkbaar voor RSG Levant. Hoewel het aantal aanmeldingen iets terugloopt, mag het aantal aanmeldingen nog steeds goed genoemd worden. Het totaal aantal leerlingen op de RSG laat een lichte groei zien.

Schoolgrootte en karakteristiek leerlingpopulatie

In de volgende tabellen is het aantal leerlingen in de school in 2015 weergegeven en de verdeling over de diverse leerjaren.

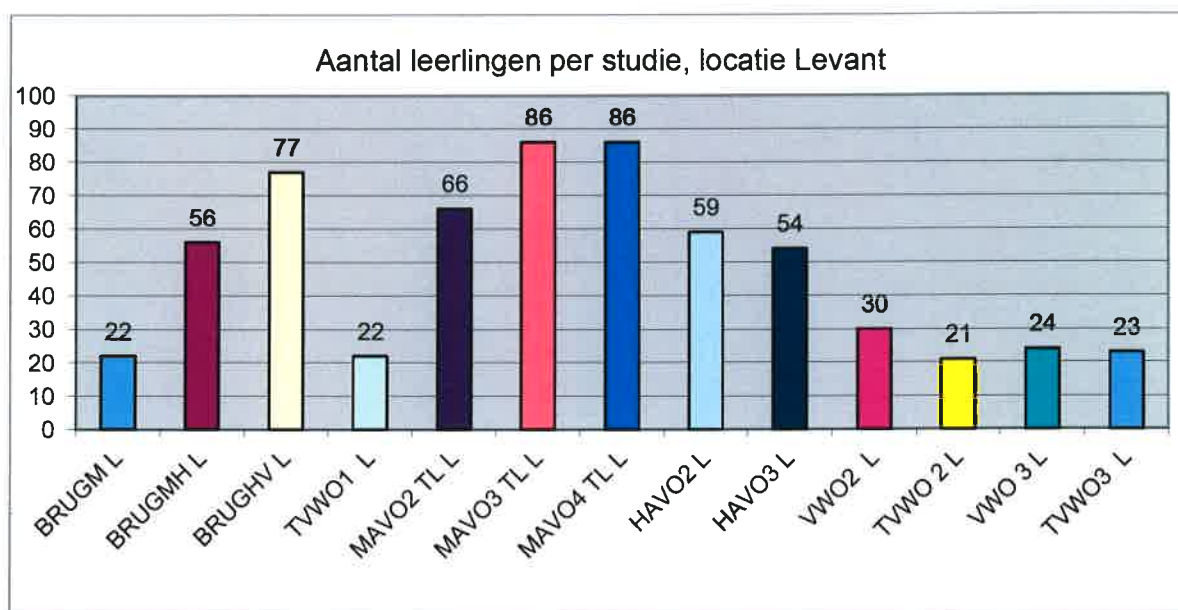
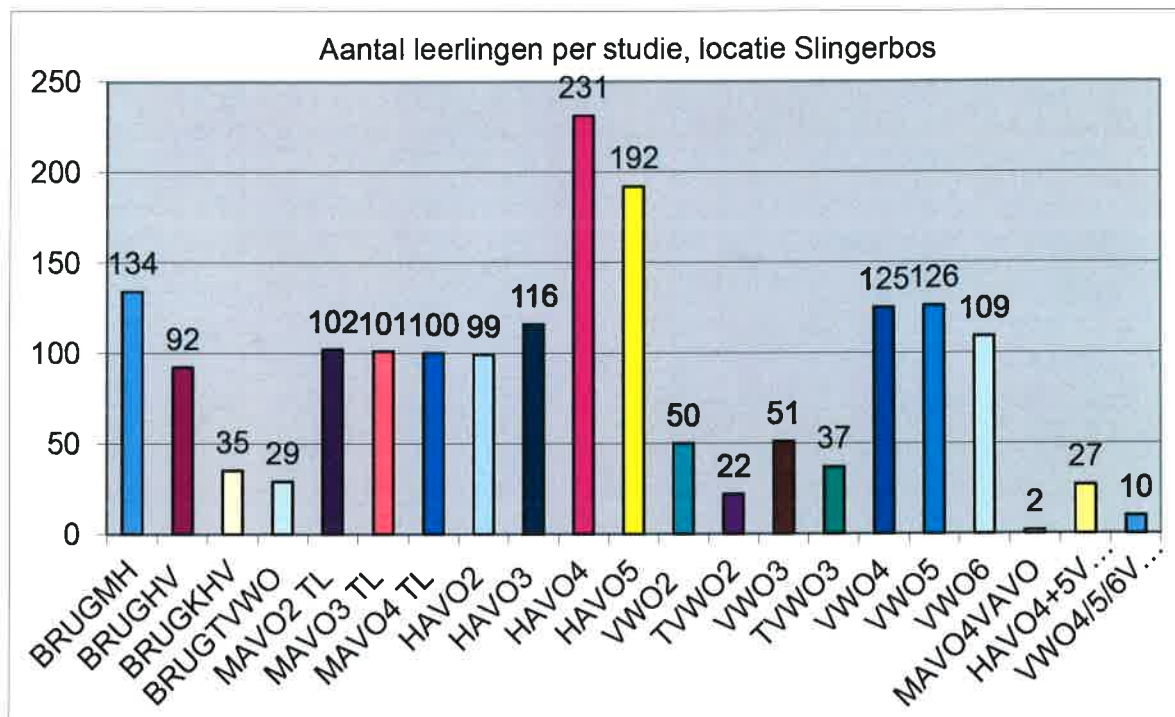
	1 okt. 2014	tustijd instr	tustijd doorstr	tustijd vertr.	vertr. eind bevord.	vertr. eind niet bevord.	met dipl. vertr.	zonder dipl. vertr.	lin. naar nw cursus
1e klas	444	6		-6	-6	-18			420
2e klas	505	1		-3	-12	-11			480
3 vmbo-tl	181	1	1	-1	-1	-5			176
4 vmbo-tl	171		-1				-113	-1	56
vavo 3/4 vmbo-tl	5					-1	-3	-1	0
3 havo	170			-1	-11	-1			157
4 havo	198		1	-1		-11			187
5 havo	192		-1	-1			-153	-2	35
vavo4/ 5 havo	25	1	1	-1		-1	-12	-5	8
3 vwo	124								124
4 vwo	144	1	-1	-1	-1	-1			141
5 vwo	117					-2			115
6 vwo	115						-104	-1	10
vavo4/5/ 6 vwo	10						-5		5
Totaal	2401	10	0	-15	-31	-51		-10	1914

Interne verplaatsing naar cursus 2015-2016 peildatum 01-10-2015															
	1e klas	2e klas	3 mavo	3/4M vavo	4 mavo	3 havo	4 havo	4/5H vavo	5 havo	3 vwo	4 vwo	5 vwo	4/5/ 6V vavo	6 vwo	totaal okt-15
1e klas	2	418													420
2e klas		17	169			159				135					480
3 vmbo-tl			8		168										176
4 vmbo-tl				2	7		44	3							56
vavo 3/4 vmbo-tl															0
3 havo					7	5	145								157
4 havo							19	1	167						187
5 havo								13	13						35
vavo4/ 5 havo								7						1	8
3 vwo						1	7				116				124
4 vwo							10		10		8	113			141
5 vwo								1	2			6	1	105	115
6 vwo								1					5	4	10
vavo4/5/ 6 vwo															0
Netto instroom	2	435	177	2	182	165	225	26	192	135	124	125	10	109	1909
Externe instroom	464	15	10		4	4	6	1	1		1	1			507
voor 1-10 instr.	1					1									2
voor 1-10 vertr.		-1							-1						-2
Totaal 1-10-2015	467	449	187	2	186	170	231	27	192	135	125	126	10	109	2416

Locatie Slingerbos heeft op 1 oktober 2015 1.790 leerlingen (inclusief VAVO-leerlingen).

Verdeling: 53% jongens, 47% meisjes.

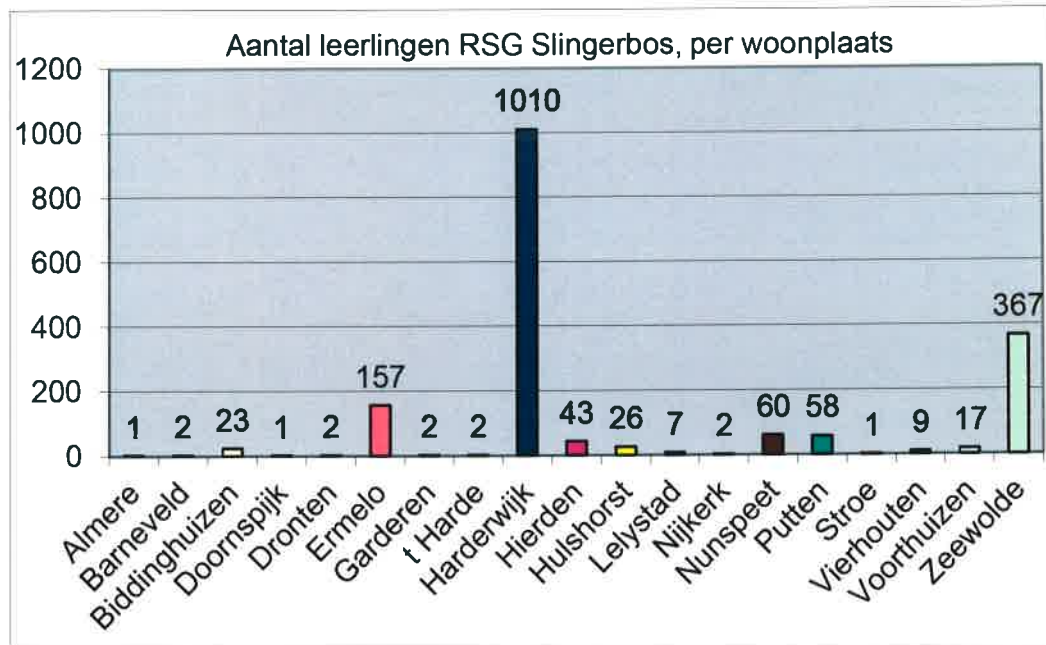
Locatie Levant telt op 1 oktober 2015 626 leerlingen. Verdeling: 49% jongens, 51% meisjes.

Karakteristiek van de leerlingpopulatie

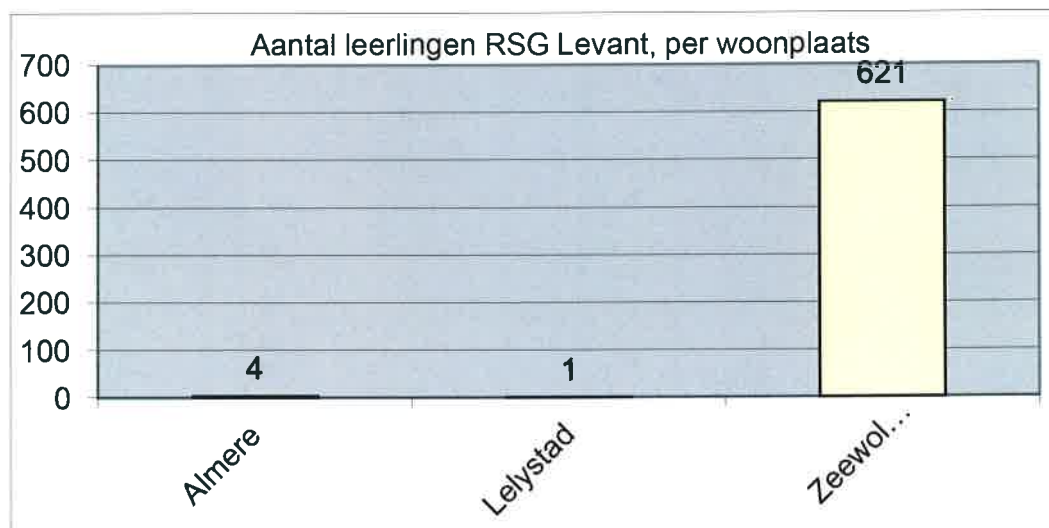
RSG Slingerbos | Levant heeft een regionale functie. Het is de enige school voor openbaar algemeen toegankelijk voortgezet onderwijs in de regio.

Voor locatie Slingerbos is het voedingsgebied Harderwijk en omstreken. Dat wil zeggen een groot gedeelte van de noordwest Veluwe rand en Zeewolde.

Locatie Levant is de enige school voor voortgezet onderwijs in de gemeente Zeewolde voor mavo, havo en (t)vwo.

Daarnaast wordt er in Zeewolde sinds enkele jaren een onderbouw basis- en kaderberoeps-gerichte leerweg aangeboden bij de 'Oriënt'. Het onderwijs bij de Oriënt wordt verzorgd door het Morgen College en RSG Slingerbos | Levant.

Onderwijsresultaten

De resultaten van ons onderwijsproces over de laatste 3 schooljaren staan in onderstaande tabellen vermeld (eindexamencijfers):

Examen Slingerbos/Levant schooljaar 2014-2015								
	Totaal	Tussent.vertr.	Teruggetr.	Gespreid ex. deel 1	Gespreid ex. deel 2	Geslaagd	Gezakt	% geslaagd
vmbo-tl	79		-1	2		76	0	100%
Levant								
vmbo-tl	92		-1	1	1	84	6	93%
Sling.								
havo	192	-2		1	1	163	26	86%
vwo	115		-1	1		104	9	92%

Examen Slingerbos/Levant schooljaar 2013-2014								
	Totaal	Tussent.vertr.	Teruggetr.	Gespreid ex. deel 1	Gespreid ex. deel 2	Geslaagd	Gezakt	% geslaagd
totaal vmbo-tl	171		2	1		160	8	95%
Havo	149	2	2	1	1	128	16	89%
Vwo	92		1	1	1	81	9	90%

Examen Slingerbos/Levant schooljaar 2012-2013								
	Totaal	Tussent.vertr.	Teruggetr.	Gespreid ex. deel 1	Gespreid ex. deel 2	Geslaagd	Gezakt	% geslaagd
totaal vmbo-tl	135	1				124	10	93%
Havo	152		1	1	1	123	26	83%
Vwo	110			1		99	10	91%

4.4 Onderwijsambities en prestaties

Voortgang realisatie bestuursakkoord

Binnen de kwaliteitsagenda Voortgezet Onderwijs staan landelijk beleidsprioriteiten en ambities genoemd die voor de hele sector gelden. Elke school levert daar een bijdrage aan. De prestatiebox die toegekend wordt vanuit het ministerie biedt de school extra financiële middelen om haar afspraken en doelen vanuit het bestuursakkoord te realiseren. De keuze die de school daarbinnen heeft gemaakt, laat zich samenvatten in de volgende ambities:

- Lerende cultuur: de ontwikkeling van de medewerkers wordt verder geprofessionaliseerd; faciliteren van Master-trajecten, extra inzet professionaliseringsbudget, inzet onderwijsassistent;
- Opbrengstgericht werken: de school wil tot de top tien beste scholen van Nederland gaan behoren. In alle teams wordt gewerkt aan verbeterpunten die staan beschreven in de teamplannen; inzet projectgroep Resultaat op Maat;
- Aandacht voor excellentie; werken met programmamanagers in tweetalig vwo en Technasium;
- Omgaan met verschillen; inzet pilot gepersonaliseerd leren met daaraan gekoppeld het doen van onderzoek naar de resultaten (meetbare en merkbare resultaten), inzet onderwijsassistent, training didactisch coachen, training pedagogisch didactische principes;
- Aandacht voor kernvakken en taal en rekenen; inzet rekencoördinator en rekencoaches.

Toelichting ambities

In het kader van een lerende organisatie, professionalisering en opbrengstgericht werken zijn verschillende initiatieven genomen, zodat medewerkers zich op verschillende manieren kunnen ontwikkelen en professionaliseren om zo uiteindelijk de onderwijskwaliteit tot een nog hoger niveau te brengen:

- In 2015 is de RSG gestart met een projectgroep Resultaat Op Maat (ROM). De werkgroepleden zijn opgeleid in de 5 rollen van de docent om vervolgens collega's te coachen en te ondersteunen bij het toepassen van de 5 rollen in de klas. ROM heeft, in samenwerking met HR en kwaliteitszorg, een toolbox samengesteld met instrumenten die docenten kunnen inzetten. De toolbox wordt in 2016 verder aangevuld, zodat voor iedere docent een passende tool beschikbaar is;
- Er is tevens onderzoek gedaan naar het inzetten van Kwaliteitscholen. Een tool waarmee medewerkers zelf vragenlijsten kunnen genereren en uitzetten om zo hun eigen functioneren in kaart te brengen. Gezien de positieve ervaringen heeft de RSG zich begin 2016 geabonneerd op Kwaliteitscholen. Op een eenvoudige wijze kunnen docenten aan de hand van feedback hun lessen aanscherpen en komen tot meer kwaliteit in de les;
- In het afgelopen jaar hebben veel docenten lessen van collega's bijgewoond (intervisie). Door middel van collegiale visitatie willen medewerkers van elkaar leren;
- Op individueel niveau heeft een aantal medewerkers opleidingen of cursussen gevolgd om hun competenties te versterken.

In het kader van omgaan met verschillen is o.a. het volgende gerealiseerd:

- Zoals eerder vermeld is de RSG in 2015 met 35 havo-/vwo-brugklasleerlingen gestart met een 2-jarige pilot gepersonaliseerd leren. Coaches en betrokken docenten hebben voor aanvang van de pilot deelgenomen aan een training;
- Daarnaast zijn er intern verschillende trainingen gegeven over didactisch coachen en pedagogisch didactische principes;
- In 2015 is een onderwijsassistent aangesteld. Gezien de positieve ervaringen zal de RSG vaker onderwijsassistenten inzetten.

In 2015 heeft de RSG een bedrag van €442.242 ontvangen. Het vermelde bedrag van de prestatiebox (€442.242) is in 2015 ook volledig besteed.

4.5 HR

Binnen HR is in 2015 de overstap gemaakt naar HR2day. Een eHRM-systeem dat veel voorkomende HR-processen, waaronder verlof- en verzuimadministratie, beoordelen/competentiemanagement en salarisverwerking, ondersteunt.

Daarnaast is de HR-administratie onder de loep genomen en is er, daar waar mogelijk, gezorgd voor heldere procedures en richtlijnen voor medewerkers. Deze zijn herkenbaar en vindbaar zijn op de ELO.

In 2014 is een start gemaakt met het implementeren van een meer eenvoudig en samenhangende functiesystematiek aangevuld met competenties voor zowel onderwijzend als onderwijsondersteunend personeel. De functiecompetentieprofielen maken taken, verantwoordelijkheden en resultaten inzichtelijk en bespreekbaar.

Ten aanzien van het leeftijdsfasebewust personeelsbeleid zijn afspraken ten aanzien van de medewerker gemaakt. Daarnaast heeft het LD entreerecht, dat met ingang van 1 augustus 2014 van kracht is gegaan, aandacht gevraagd als het gaat om een goede begeleiding,

ontwikkeling en beoordeling van docenten die dit jaar hiervoor in aanmerking kwamen of alsnog komen. Een en ander heeft geleid tot een versterking van de groep docenten die een stevig onderwijskundig leiderschap aan de dag leggen.

Formatie

Als het gaat om de ontwikkeling van de formatie is deze in lijn met de begrote formatie.

Formatieontwikkeling (in fte)

<i>Peildatum 31-12</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
CvB	1,00	1,00	1,00
Directie	2,00	3,00	3,00
OP	131,94	133,11	137,57
OOP	44,91	43,15	42,92
<i>Totaal</i>	<i>179,85</i>	<i>180,26</i>	<i>184,49</i>

Optimaliseren

Kwaliteit van onderwijs en de kwaliteit van medewerkers gaan binnen de RSG hand in hand. De school wil blijvend investeren in de ontwikkeling van haar medewerkers. Er wordt actief ingezet op het stimuleren van persoonlijke en professionele ontwikkeling en het bevorderen van reflectie op persoonlijk functioneren.

Het afgelopen jaar is een gesprekscyclus voor docenten ontworpen en geïntroduceerd die ondersteunend is aan het professionele gesprek tussen medewerker en leidinggevende over persoonlijke ontwikkeling en bijdrage aan de doelstellingen van de organisatie. Er zijn inloop-sessies voor docenten georganiseerd en trainingen verzorgd om het juiste gesprek te kunnen voeren.

De uitkomsten van de startgesprekken zijn gebruikt om een beeld te vormen bij de ontwikkel-behoefte van medewerkers waardoor het mogelijk is om gericht een ontwikkelaanbod te formuleren of zelf trainingen te ontwikkelen of begeleiding te bieden. Een belangrijk voorbeeld hiervan is de mogelijkheid tot (beeld)coaching door zelf opgeleide coaches. Deze coaching kan plaatsvinden op zowel individueel als teamniveau. De ervaring is dat de (beeld)coaching de reflectie op de eigen lespraktijk in sterke mate stimuleert, waardoor de kwaliteit van de les verbetert.

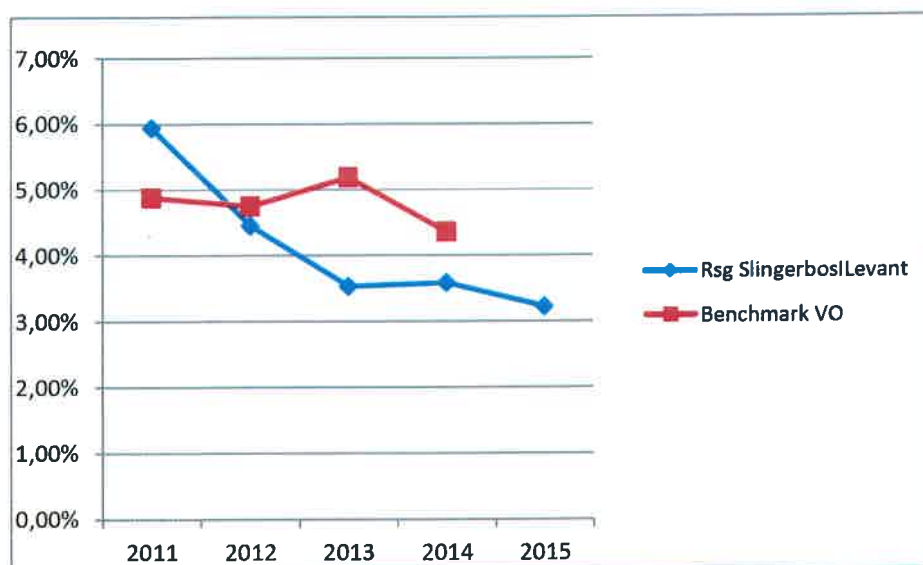
Vanuit de gedachte dat nieuwe docenten in belangrijke mate bijdragen aan een cultuur waarbij het eigen leren en dat van de leerling centraal staat, wordt fors geïnvesteerd in selectie, introductie, begeleiding en coaching van nieuwe docenten.

Bij het selecteren van nieuwe medewerkers wordt gebruik gemaakt van Meesterbaan, mond op mond reclame en oud-stagiaires. Sinds 2014 is een kweekvijver ontwikkeld van goede stagiaires. Daar waar mogelijk wordt bij het invullen van de vacatures teruggegrepen op het bestand van goede stagiaires.

De RSG stimuleert en ondersteunt docenten bij het behalen van een extra bevoegdheid of eerste graad docentschap. In 2015 hebben 11 docenten (7% van de docenten) hiervoor gebruik gemaakt van de lerarenbeurs. Bovendien hecht de RSG sterk aan bevoegde docenten voor de klas. Op slechts 5 van de 12 eerste jaars docenten na, zijn al onze docenten bevoegd. Alle niet bevoegde docenten zijn in opleiding.

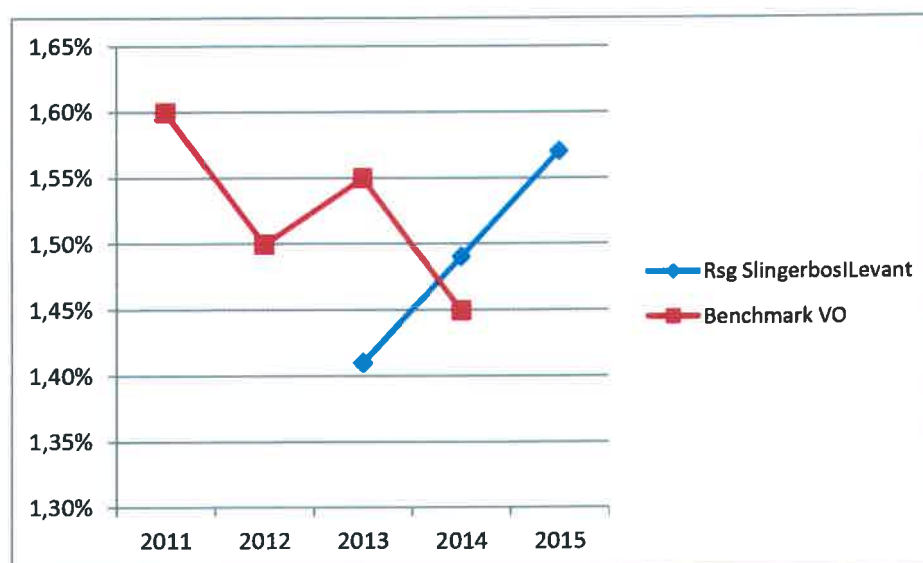
Ziekteverzuim %

	2011	2012	2013	2014	2015
RSG Slingerbos I Levant	5,94	4,45	3,53	3,58	3,32
Benchmark VO	4,89	4,76	5,2	4,37	

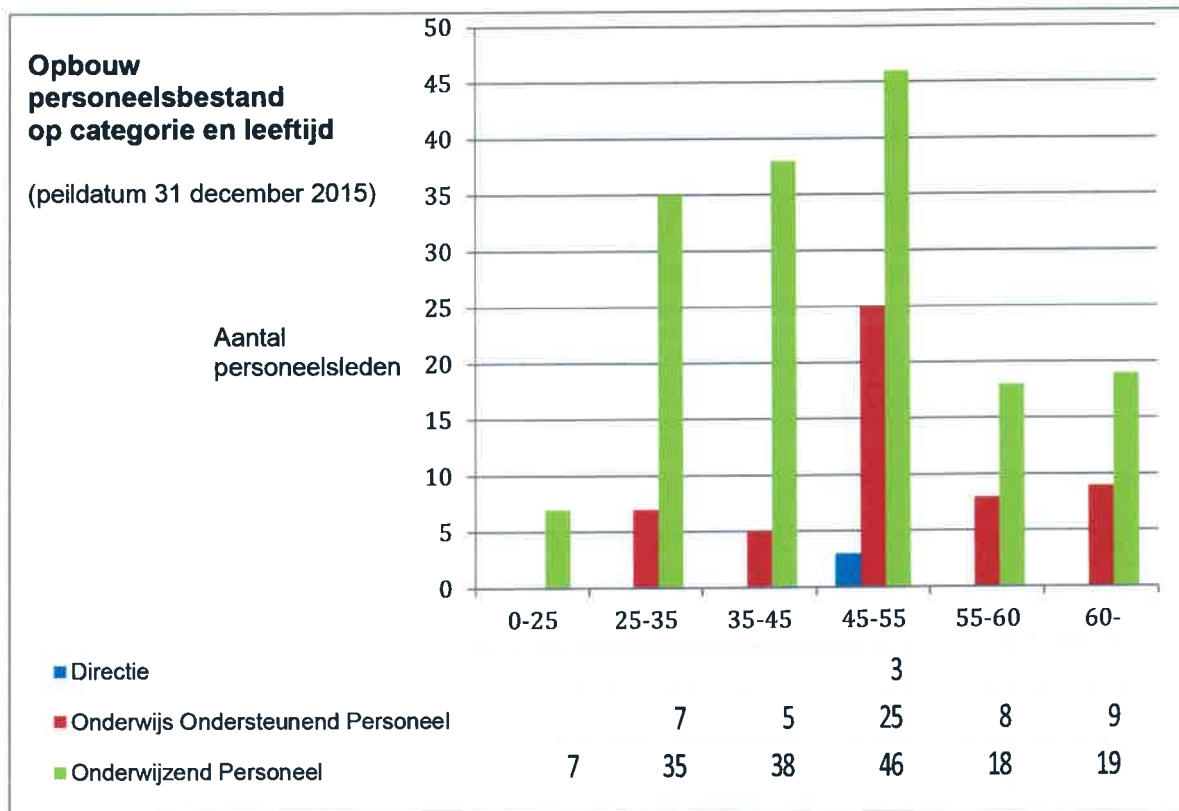

Verzuimfrequentie %

	2011	2012	2013	2014	2015
RSG Slingerbos I Levant			1,41	1,49	1,57
Benchmark VO	1,6	1,5	1,55	1,45	

Opbouw personeelsbestand

Beleid beheersing uitkeringen na ontslag

De kosten van de eigen bijdrage aan de uitkeringen blijven jaarlijks nagenoeg constant. Waar het gaat om de beheersing van de uitkeringen spant de RSG zich vooral aan de voorkant in. Voortdurend wordt gedurende het wervings- en selectieproces de afweging gemaakt of de geselecteerde nieuwe medewerker een zo groot mogelijke kans van slagen heeft in het werk. De RSG doet er alles aan om nieuwe medewerkers zodanig te introduceren en te begeleiden in het werk, dat de slagingskans zo groot mogelijk is. Daar waar toch afscheid genomen moet worden van een medewerker en werkloosheid dreigt, worden, ruim voor de datum uit dienst, (loopbaan)gesprekken gevoerd tussen medewerker en HR-manager. De aard van deze gesprekken is erop gericht om samen te verkennen waar kansen liggen op nieuw werk. Daar waar mogelijk wordt het netwerk aangeboden om nieuwe mogelijkheden op de arbeidsmarkt te inventariseren.

4.6 Kwaliteit

Managementinformatie

Het afgelopen jaar hebben kwaliteitszorg/formatie, HR en financiën zich samen gericht op een betere afstemming en inrichting rondom de bedrijfsvoering om directie, management en medewerkers nog beter te kunnen ondersteunen. Dit heeft geleid tot een nieuw ontwikkelde managementreview die aansluit op de doelen van de Strategische meerjarenvisie. In de managementreview is een aantal indicatoren op de belangrijkste terreinen (financiën, HR, planning/formatie, onderwijs) verzameld waardoor bestuur en directie sneller de resultaten op genoemde terreinen kunnen monitoren. Het overzicht kan tevens gebruikt worden voor de verantwoordingsgesprekken van de schoolleiders met het CvB.

In 2015 is tevens een aanvulling op Magister aangeschaft; Magister Management Platform (MMP). Door deze nieuwe software kan een grote hoeveelheid data gegenereerd worden. Resultaten zijn gelijk zichtbaar zodra de cijfers zijn ingevoerd. Naar aanleiding van de analyses die gemaakt worden op basis van de uitkomsten uit het MMP, kunnen door directie en het MT in samenspraak met de secties verschillende acties en verbetertrajecten in gang worden gezet.

Tevredenheidsonderzoek

In 2015 zijn, met behulp van het meetinstrument van Van Beekveld en Terpstra, tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd onder ouders, personeel en leerlingen. Leerlingen hebben deels in mentorlessen de vragenlijsten ingevuld waardoor de respons onder leerlingen ongeveer vier keer hoger is dan de afgelopen jaren en de resultaten betrouwbaarder zijn.

Leerlingen hebben de school als rapportcijfer een 7,2 gegeven (6,9 in 2014). De resultaten zijn grotendeels vergelijkbaar met die uit 2014. Ouders geven de school als rapportcijfer een 7,4 (7,3 in 2014) en zijn in zijn algemeenheid zeer tevreden. Alle rubrieken scoren minstens een 3,0 (op een schaal van 4). De resultaten zijn behoorlijk representatief. De enquête is door 39% van de ouders ingevuld. De verschillen met de resultaten van 2014 zijn klein. Zowel leerlingen als ouders zijn kritischer over de punten: aantrekkelijke lessen en motivatieverhoging. De kritische kanttekeningen zijn meegenomen in de speerpunten van de RSG.

Het rapportcijfer bij het personeel laat twee tegengestelde tendensen zien: bij het OOP stijgt het cijfer van 7,3 naar 7,7 en bij het OP daalt het cijfer van 7,7 naar 7,4. Bij het OP scoren opvallend lager de punten: leerlingen leren beter door gebruik van ICT-voorzieningen, verdelen van huiswerk, toetsen en toetsweken over het schooljaar en de wijze van omgaan met pestgedrag. Het OP is erg tevreden over: sfeer/klimaat, directie, werkklimaat, resultaten en opbrengsten, contacten met ouders en leerlingen. Het OOP is in zijn algemeenheid erg tevreden. Hun gemiddelde score op alle rubrieken bedraagt 3,4 (op een schaal van 4).

4.7 Informatie- en communicatietechnologie

De totale hoeveelheid apparaten (devices) binnen de school is de laatste jaren enorm toegenomen. Leerlingen en docenten hebben, naast een iPad of laptop, vrijwel allemaal de beschikking over een smartphone. Om al die devices in de lucht te houden, is een krachtig draadloos netwerk nodig. De afgelopen jaren is daar behoorlijk in geïnvesteerd. De school moet tevens over voldoende bandbreedte op het internet beschikken. De bandbreedte is in 2015 sterk uitgebreid door het binnenhalen van een extra glasvezelkabel. Hierdoor is het netwerk voor personeel en voor leerlingen gescheiden.

Daarnaast is in 2015 in veel andere infrastructurele zaken geïnvesteerd: het gehele serverpark is vernieuwd, evenals de noodstroom- en veiligheidsvoorzieningen. De Open Leer Centra zijn van nieuwe computers voorzien.

4.8 Huisvesting

In 2014 is de verbouwing van het schoolgebouw in Harderwijk afgerond. Met ingang van schooljaar 2014-2015 wordt geleerd en gewerkt in goed geoutilleerde ruimtes en in nieuwe ruimtes zoals de ondersteuningsruimte voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, het auditorium en de lespleinen. Het vernieuwde gebouw creëert mogelijkheden voor andere vormen van onderwijs. Er is meer aandacht voor excellentie door bijvoorbeeld te differentiëren in de klas en daarbuiten, maar ook door het aanbieden van speciale trajecten. ICT is daarbij een goed hulpmiddel.

In navolging van de verbouwing van locatie Slingerbos is op de Levant nagedacht over aanpassing van het gebouw, zodat er nog meer onderwijs op maat en gedifferentieerd leren kan worden aangeboden en leerlingen goed voorbereid worden op de aansluiting naar de bovenbouw bij RSG Slingerbos in Harderwijk. Een werkgroep heeft uitgangspunten geformuleerd waar het hedendaagse onderwijs aan moet voldoen. In november 2015 is een visiedocument aan de gemeente Zeewolde aangeboden betreffende de huisvestings- en verbouwplannen van RSG Levant. Het document is tegelijkertijd een aanvraag voor opname in het onderwijs-huisvestingsprogramma. De aanvraag is positief ontvangen en wordt aan het College van B&W voorgelegd. In 2016 komt meer duidelijkheid over de financiële bijdrage van de gemeente. Vervolgens kunnen de plannen geconcretiseerd worden, zodat de verbouwing in 2017 kan starten.

4.9 Klachtafhandeling

De meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school worden in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en schoolleiding op een juiste wijze afgehandeld. Indien een klacht gelet op de aard van de klacht niet naar behoren kan worden afgewikkeld, of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de interne klachtenregeling. RSG Slingerbos | Levant heeft een eigen klachtencommissie die wordt gevormd door externe partijen. Mocht een klager echter de voorkeur geven aan een externe klachtencommissie, dan kan de klager een beroep doen op de officiële externe klachtenregeling. De RSG is aangesloten bij de Landelijke Klachten Commissie.

Bij vertrouwelijke kwesties kan de start van een traject ook liggen bij de vertrouwenspersonen of counselors van RSG Slingerbos | Levant.

Op onze site en in onze Schoolgids staat de te volgen procedure voor het indienen van klachten duidelijk omschreven.

In 2015 zijn er geen klachten ter behandeling bij het bevoegd gezag binnengekomen. De schoolleiding heeft klachten in goed overleg met betrokkenen kunnen afhandelen.

4.10 Financiën

4.10.1 Financiële positie

Financieel dashboard

Voor wat betreft de beoordeling van haar financiële positie maakt de RSG gebruik van een financieel dashboard. In dit dashboard zijn een aantal indicatoren opgenomen die gekoppeld zijn aan normen. Door middel van een kleur en een tekstuele waardering wordt aangegeven in hoeverre de indicator zich verhoudt tot de norm, waarbij tevens inzichtelijk is gemaakt welke de impact is op het risico ten aanzien van de financiële positie. De factoren solvabiliteit, current ratio en rentabiliteit worden ook gebruikt door de inspectie voor wat betreft het financieel toezicht.

INDICATOR/RISICOPROFIEL	Zeer laag	Laag	Neutraal	Hoog	Zeer hoog	Norm OI
Solvabiliteit					58,6%	>30%
Current ratio		0,6				>0,75
Weerstandsvermogen			36,4%			
Ratio weerstandsvermogen					682,6%	
Rentabiliteit			4,4%			>0%
RISICOPROFIEL	Groot	Gemiddeld			Klein	

Legenda normen

	Norm					
INDICATOR/RISICOPROFIEL	Zeer laag	Laag	Neutraal	Hoog	Zeer hoog	Norm OI
Solvabiliteit	0-20%	20-30%	30-40%	40-50%	>50%	>30%
Current ratio	<0,5	0,5-0,9	0,9-1,1	1,1-1,5	>1,5	>0,75
Weerstandsvermogen	0-10%	10-20%	20-40%	40-60%	>60%	
Rentabiliteit	<-8%	-8 - 0%	0-5%	5-10%	>10%	>0%
Ratio weerstandsvermogen	0-59%	60-100%	100-140%	140-200%	>200%	
RISICOPROFIEL	Groot	Gemiddeld			Klein	

Toelichting definities

Hieronder wordt een toelichting gegeven op de definities van de indicatoren en de daaraan gekoppelde normen. Tot slot wordt een conclusie getrokken over de financiële positie van de RSG in 2015.

De gehanteerde normen zijn voor een deel afgeleid van de signaleringswaarden van de onderwijsinspectie. De grenzen van de onderwijsinspectie zijn ter referentie ook toegevoegd in bovenstaande tabel. De kwalificatiegrenzen en ook de hoogte van de normen zijn feitelijk deels subjectief. In 2014, bij het vaststellen van de meerjarenbegroting 2015-2018, heeft de RSG normen vastgesteld, waarbij gestreefd wordt naar een niveau van tenminste neutraal.

Solvabiliteit

(eigen vermogen als % van het balanstotaal)

Dit kengetal geeft de mate aan waarin de organisatie in staat is al haar schulden terug te betalen. Tot het eigen vermogen worden niet de voorzieningen gerekend. Voorzieningen zijn feitelijk verplichtingen voor de langere termijn en kennen een duidelijk bestedingsdoel.

Berekening van de solvabiliteitsratio exclusief voorzieningen geeft een zuiverder beeld van de solvabiliteit. Deze definitie van de ratio wordt ook door de Rabobank gehanteerd en is ook voor hen een toetscriterium voor wat betreft de financiële positie. Dit is belangrijk in verband met het financieringsarrangement met de Rabobank.

Oordeel solvabiliteit: de solvabiliteit bedroeg ultimo 2015 58,6% en scoort derhalve als 'zeer hoog'. De solvabiliteitspositie is prima.

Current ratio of liquiditeitsratio

(vlottende activa in verhouding tot de kortlopende schulden)

Deze ratio geeft inzicht in het vermogen van de organisatie om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen.

Oordeel liquiditeit: in 2015 bedroeg de current ratio 0,6. Daarmee scoort deze indicator in de categorie 'laag'. De oorzaak van de lage ratio is het gevolg van de investeringen in de nieuwbouw. Om toch in de liquiditeitsbehoefte in 2015 te kunnen voorzien, is gebruik gemaakt van een investeringskrediet en een rekeningcourantkrediet. De komende jaren zal de liquiditeit zich, naar verwachting, snel herstellen. Zie ook hoofdstuk 8 voor inzicht in de liquiditeit voor de komende jaren.

Weerstandsvermogen

(eigen vermogen als % van de totale baten inclusief financiële baten)

Dit betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van alle baten in een jaar inclusief de financiële baten en exclusief de buitengewone lasten.

Oordeel weerstandsvermogen: het weerstandsvermogen bedroeg in 2015 36,4% en scoort daarmee precies in het midden van de neutrale schaal. Deze indicator speelt geen rol bij het toezicht van de onderwijsinspectie.

Rentabiliteit

(resultaat gewone bedrijfsvoering als % van de totale baten uit gewone bedrijfsvoering)

Een grote positieve rentabiliteit roept vragen op over het bestedingspatroon. De onderwijsinspectie hanteert hierbij een ondergrens van 0%, uitgaande van een gemiddelde over de laatste 3 jaar.

Oordeel rentabiliteit: de rentabiliteitsratio bedroeg in 2015 4,4%. De rentabiliteit ligt op een normaal peil. De onderwijsinspectie kijkt voor wat betreft het financieel toezicht naar het gemiddelde van de afgelopen drie jaar, waarbij de uitkomst niet negatief mag zijn. Dit was voor de RSG niet het geval.

Algemeen oordeel

De RSG heeft in 2015 een gezonde financiële positie. Ondanks de te lage liquiditeit, liggen de rentabiliteit en het weerstandsvermogen op een normaal peil, terwijl de solvabiliteit zeer hoog scoort. Het in 2015 ingezette herstel van de liquiditeit zet zich de komende jaren door.

4.10.2 Balans

In deze paragraaf vindt u een weergave van de balans ultimo 2015 en 2014.

Balans (x €1.000)		31/12/2015		31/12/2014
Vaste activa		9.777		9.970
- Materiele vaste activa	9.777		9.970	
Viottende activa		1.114		348
- Vorderingen	222		258	
- Liquide middelen	891		90	
Totaal Activa		10.891		10.319
Eigen vermogen		6.383		5.619
Voorzieningen		1.999		1.673
Langlopende schulden		722		507
Kortlopende schulden		1.788		2.520
Totaal passiva		10.891		10.319

Korte toelichting bij de balans ultimo 2015

Toelichting vlottende activa

Voornamelijk als gevolg van een toename van de liquide middelen zijn de vlottende activa toegenomen. Dit wordt veroorzaakt door de financiële afwikkeling van de nieuwbouw. Ultimo 2015 is in de financieringsbehoefte voorzien door het afsluiten van een investeringskrediet van €750.000. Door aflossing bedroeg deze schuld ultimo 2015 nog €722.000. Mede door de afnemende investeringen laat de liquiditeit een herstel zien.

Toelichting eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is (afgerond) 0,8 miljoen toegenomen als gevolg van het positieve resultaat in 2015.

Het eigen vermogen is opgebouwd uit een algemene reserve en een aantal bestemmings-reserves. De bestemmingsreserves (publieke reserves) hebben betrekking op een specifiek gereserveerd deel van het vermogen en zullen in de nabije toekomst aangewend worden. Ter onderbouwing van deze reserves liggen concrete beleids- en financieringsplannen. Binnen de RSG worden de volgende bestemmingsreserves gehanteerd:

Bestemmingsreserve huisvesting

De bestemmingsreserve huisvesting Harderwijk is in 2012 gevormd naar aanleiding van de doordecentralisatie van de huisvestingsgelden van de gemeente Harderwijk. Jaarlijks ontvangt de RSG van de gemeente een exploitatievergoeding. Deze huisvestingsgelden zijn geormerkt en worden aangewend voor de (ver)bouw van het gebouw. Het saldo van de ontvangen vergoeding en alle kosten verband houdende met het eigenaarschap vormen de mutatie op deze reserve. Het saldo op deze reserve dient als toekomstige financiering in de onderwijshuisvesting voor de RSG in Harderwijk. In paragraaf 10.13 'Aanwending gemeentelijke subsidie huisvesting Harderwijk' is de mutatie op de bestemmingsreserve huisvesting in 2015 nader gespecificeerd.

Bestemmingsreserve ontwikkeling & professionalisering

In de bestemmingsreserve 'ontwikkeling & professionalisering' is een aantal doelen opgenomen. Zo zal als gevolg van de gewijzigde organisatiestructuur nadrukkelijk ingezet worden op een verdere professionalisering van de teamleiders en de LD-docenten die steeds meer geacht worden het onderwijsbeleid verder vorm te geven en uit te dragen. Daarnaast zal de reserve aangewend worden voor verbreding van het onderwijsaanbod (Technasium, specifieke mavo-klas etc.).

In 2015 is de reserve aangewend voor de afschrijving van inventaris en apparatuur voor het Technasium, niet zijnde de eerste inrichting. Binnen het Technasium wordt gewerkt aan een nieuw onderwijsconcept waar teamteaching en onderzoeksopdrachten in samenwerking met het bedrijfsleven centraal staan. Om in te kunnen spelen op de snel veranderende context waarbinnen het Technasium zich ontwikkelt zijn investeringen gedaan in apparatuur, inventaris en scholing specifiek bedoeld voor deze vorm van onderwijs. Voor een specificatie van de mutatie op de reserve wordt verwezen naar 10.5 'Toelichting op de onderscheiden posten van de balans'.

Bestemmingsreserve onderwijsleermiddelen

De bestemmingsreserve 'onderwijsleermiddelen' wordt ingezet ten behoeve van het faciliteren van allerlei leermiddelen. Dit kan variëren van ICT-middelen tot aan lesmethoden die direct in het onderwijsproces gebruikt worden. Voor een specificatie van de mutatie op de reserve wordt verwezen naar 10.5 'Toelichting op de onderscheiden posten van de balans'.

Toelichting voorzieningen

De voorzieningen hebben betrekking op reeds aangegane verplichtingen die in de nabije toekomst tot een uitgave zullen leiden. De RSG kent de volgende voorzieningen:

Voorziening jubilea-gratificaties

De voorziening 'jubilea-gratificaties' is gevormd ter dekking van toekomstig te verwachten uitkeringen betreffende een 25-jarig respectievelijk 40-jarig ambtsjubileum. De berekening van de voorziening op balansdatum vindt naar rato van het verstrijken van het aantal jaren diensttijd bij het onderwijs plaats. Voor een specificatie van de mutatie op de voorziening wordt verwezen naar 10.5 'Toelichting op de onderscheiden posten van de balans'.

Voorziening regeling spaarverlof

De voorziening 'spaarverlof' is gevormd ter dekking van toekomstig te verwachten personele lasten betreffende de regeling spaarverlof (cao Voortgezet Onderwijs). Voor een specificatie van de mutatie op de voorziening wordt verwezen naar 10.5 'Toelichting op de onderscheiden posten van de balans'.

Voorziening groot onderhoud

Doel van de voorziening 'groot onderhoud' betreft het egaliseren van de kosten voor planmatig groot onderhoud aan de twee gebouwen. De dotaties aan deze voorziening zijn gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan. Voor een specificatie van de mutatie op de voorziening wordt verwezen naar 10.5 'Toelichting onderscheiden posten van de balans'.

Voorziening persoonlijk budget

In 2014 is een nieuwe voorziening opgenomen als gevolg van de in 2014 afgesloten cao, waarbij voor elk personeelslid een persoonlijk budget van 50 uur per fte is afgesproken ter vervanging van diverse verlofregelingen in het kader van levensfasebewust personeelsbeleid. Voor een specificatie van de mutatie op de voorziening wordt verwezen naar 10.5 'Toelichting onderscheiden posten van de balans'.

Toelichting langlopende schulden

In 2015 is er (uiteindelijk) een investeringskrediet opgenomen van €750.000 tegen een rentepercentage van 2,5% met een aflossingstermijn van 20 jaar. Na aflossing bedroeg de schuld ultimo 2015 €722.000.

Toelichting kortlopende schulden

De daling bij de kortlopende schulden wordt voornamelijk veroorzaakt door de opheffing van het rekeningcourantkrediet dat mede diende ter financiering van de nieuwbouw.

4.10.3 Resultatenrekening

Resultaat 2015

Het resultaat in 2015 bedroeg €764.444 (4,4%). Het resultaat ligt binnen de door de RSG vastgestelde grenswaarden.

In het volgende overzicht wordt de resultatenrekening op hoofdlijnen weergegeven en wordt een vergelijking gemaakt met de begroting en het resultaat over het voorgaande jaar. Tevens is er een verschillenkolom opgenomen die het verschil weergeeft tussen de begroting en de realisatie.

Exploitatierekening (x €1.000)	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Vershil	Werkelijk 2014
BATEN				
3.1-Rijksbijdragen	15.915	15.659	256	15.504
3.2-Overige overheidsbijdragen	697	751	-55	910
3.5-Overige baten	920	789	131	879
<i>Totaal baten</i>	<i>17.531</i>	<i>17.199</i>	<i>332</i>	<i>17.294</i>
LASTEN				
4.1-Personeelslasten	12.969	12.965	4	12.676
4.2-Afschrijvingen	948	1.038	-90	772
4.3-Huisvestingslasten	948	1.144	-196	1.349
4.4-Overige lasten	1.874	1.614	260	1.887
<i>Totaal lasten</i>	<i>16.739</i>	<i>16.761</i>	<i>-22</i>	<i>16.685</i>
SALDO BATEN EN LASTEN	792	438	354	609
5.1-Financiële baten	4	-	4	2
5.5-Financiële lasten	-31	-96	65	-5
SALDO FINANCIEEL	-27	-96	69	-4
EXPLOITATIERESULTAAT	764	342	422	605

Afwijking totaal

De totale baten liggen ten opzichte van de begroting €332.000 hoger, terwijl de totale lasten een overschrijding van €22.000 laten zien. Tevens is er sprake van een onderschrijding bij het saldo van de financiële baten en lasten van €69.000. Geconcludeerd mag worden dat de totale afwijking ten opzichte van het begrote resultaat ad €642.000 hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de hogere baten.

Ten opzichte van 2014 liggen de baten €237.000 hoger, terwijl de lasten €54.000 hoger zijn. Het saldo van financiële baten en lasten ligt €23.000 hoger. Hieronder zal, waar nodig, een toelichting worden gegeven op de significante afwijkingen.

Toelichting Rijksbijdragen

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt €256.000 voordelig en wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van de bekostiging wegens cao-maatregelen. Zie ook de toelichting bij de personeelslasten.

Ten opzichte van 2014 liggen de opbrengsten €411.000 hoger.

Als onderdeel van de Rijksbijdragen wordt bekostiging ontvangen voor VAVO-leerlingen. Vanaf 2006 is het voor gezakte leerlingen alsnog mogelijk hun diploma te behalen via het Voortgezet Algemeen Volwassen Onderwijs. De leerlingen volgen lessen in deeltijd of volledig op een Regionaal Opleidings Centrum (ROC) en blijven ingeschreven staan bij een school voor voortgezet onderwijs. De vergoeding die de RSG daarvoor ontvangt, wordt voor het grootste deel als lasten afgedragen aan het ROC. Deze lasten worden verantwoord onder de overige lasten.

Verloop VAVO-leerlingen 2015		
Aantal	schooljaar 2015-2016	schooljaar 2014-2015
VAVO	39	40

Toelichting overige overheidsbijdragen

Ten opzichte van het budget liggen de opbrengsten €55.000 lager. Dit wordt veroorzaakt door een lagere huisvestingsbijdrage van de gemeente. Met ingang van 2015 is een deel van de huisvestingsvergoeding opgenomen in de reguliere bekostiging. Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van een volledige compensatie door de gemeente. Ten opzichte van 2014 liggen de opbrengsten €213.000 lager.

Toelichting overige baten

Ten opzichte van het budget liggen de opbrengsten €131.000 hoger. Een aantal oorzaken:

- De opbrengsten betreffende verhuur zijn €22.000 hoger dan begroot. Dit is voornamelijk het gevolg van een herziening van het verhuurcontract op de locatie Levant;
- De opbrengsten betreffende detacheringen zijn €37.000 hoger dan begroot. Dit is voornamelijk veroorzaakt door een doorbelasting aan de Stichting FlevoAcademie RSG (in liquidatie). Deze was niet in het budget meegenomen;
- De overige baten liggen €66.000 hoger, voornamelijk als gevolg van hogere kantine-opbrengsten en opbrengsten uit excursies. Hier staan echter ook hogere kosten tegenover.

Ten opzichte van 2014 liggen de opbrengsten €41.000 hoger.

Toelichting Personeelslasten

De totale personele lasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting. Ten opzichte van 2014 liggen de kosten €293.000 hoger.

Hoewel er bijna geen sprake is van een afwijking ten aanzien van het budget hebben er wel verschillende onder- en overschrijdingen plaatsgevonden die het vermelden waard zijn.

In de rubriek 'Personeelslasten' wordt onderscheid gemaakt tussen de subrubrieken 'Lonen en salarissen' en 'Overige personeelslasten'.

Bij de subrubriek 'Lonen en salarissen' is er sprake van een overschrijding van de loonkosten ad €31.000. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een lager ingezet aantal fte's van 0,77. In de begroting wordt jaarlijks een budget voor vervanging opgenomen dat niet geheel is ingevuld. In euro's uitgedrukt betekent dit een budgetoverschrijding van €52.000. Anderzijds is er sprake van een hogere GPL van 0,67% die een negatieve afwijking van €83.000 veroorzaakt heeft. De afwijking bij de GPL is in hoofdzaak het gevolg van de volgende oorzaken:

- De pensioenpremie is 1,8% lager uitgevallen dan begroot. Dit was niet voorzien;
- Cao-maatregelen. In 2015 zijn de salarissen vanaf 1 januari met 0,8% verhoogd en vanaf 1 september met 1,25%. Tevens is er in november een eenmalige uitkering van €500 per fte uitbetaald. Hoewel er nog geen nieuwe cao is afgesloten, is op basis van de

onderhandelingen en het advies van de VO-raad besloten tot het doorvoeren van de genoemde maatregelen;

- In 2015 zijn bedragen uitbetaald betreffende jubileumuitkeringen en in het kader van het persoonlijk budget. Deze waren niet voorzien in de begroting. Normaliter hebben deze uitbetalingen geen budgettaire gevolgen omdat deze uitkeringen worden gedekt door een uitname uit de voorziening. De dotaties en onttrekkingen aan de voorzieningen zijn echter opgenomen in de subrubriek 'Overige personeelslasten', zodat zij binnen deze subrubriek zorgen voor een overschrijding. Het betrof hier een nieuwe faciliteit in de cao waarvan in de loop van 2015 pas duidelijk was dat hiervoor een voorziening diende te worden gevormd.

Bij de subrubriek 'Overige personeelslasten' is er sprake van een onderschrijding van €27.000. Hier liggen diverse mutaties aan ten grondslag:

- Het instellen van een voorziening ten behoeve van de uitkeringen in het kader van het persoonlijk budget heeft voor een overschrijding van €159.000 gezorgd. Dit betreft het saldo van dotaties en onttrekkingen;
- Onderschrijding van het scholingsbudget van €75.000. Er is minder gebruik gemaakt van het scholingsbudget dan voorzien;
- Onderschrijding van het budget betreffende de werkkostenregeling ad €23.000. Jaarlijks wordt een stelpost opgenomen van €50.000. Deze is niet uitgeput;
- Onderschrijding van het budget betreffende inhuur van €58.000. Jaarlijks wordt een budget opgenomen van €80.000 om onvoorziene mutaties in de personeelsformatie op te kunnen vangen. Dit bedrag is het gevolg van een beheersmaatregel die is opgenomen in het risicobeheersingssysteem van de RSG. Van te voren is niet precies te voorzien hoe groot het benodigde budget moet zijn;
- Overschrijding bij het budget van werving en selectie van €29.000. In 2015 is een extern bureau ingeschakeld voor de werving van een nieuwe locatiedirecteur op locatie Levant.

Toelichting Afschrijvingen

Ten opzichte van de begroting is er sprake van een onderschrijding van €90.000. De in de investeringsbegroting opgenomen bedragen zijn pas laat in het jaar gerealiseerd. Budgettair worden de afschrijvingen over een heel jaar meegenomen.

Ten opzichte van 2014 is sprake van een stijging van de afschrijvingen met €176.000 als gevolg van de investeringen in de nieuwbouw.

Toelichting Huisvestingslasten

Ten opzichte van het budget is er sprake van een onderschrijding van €196.000. Dit is voornamelijk het gevolg van het doorschuiven van de stelpost van €250.000 naar 2016 van de voorgenomen investering in de locatie Levant. Voor dit bedrag wordt een bestemmingsreserve gevormd.

Ten opzichte van 2014 liggen de kosten €401.000 lager. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het wegvallen van de kosten inzake de huur van tijdelijke locatievoorzieningen als gevolg van de nieuwbouw.

Toelichting Overige lasten

Ten opzichte van het budget is er sprake van een overschrijding van €260.000. De rubriek 'overige lasten' valt uiteen in diverse subrubrieken:

- 'Administratie en beheerslasten': overschrijding van €23.000. In 2015 zijn de leermiddelen opnieuw aanbesteed. Onderdeel hiervan is het proces inzake het verstrekken en de inname van leermiddelen. Deze aanbesteding is hoger uitgevallen;
- 'Inventaris, apparatuur en leermiddelen': overschrijding van €145.000. Deze afwijking is grotendeels het gevolg van de hogere licentiekosten, enerzijds veroorzaakt door de hogere aanbesteding en anderzijds door het wegvallen van een korting. Bij de bestemming van het resultaat is hiervoor een onttrekking van €77.000 voorzien uit de bestemmingsreserve 'Onderwijsleermiddelen';
- 'Overige': overschrijding van €91.000. Dit is voornamelijk het gevolg van hogere kosten op het gebied van inkopen kantine, kosten excursies en VAVO. Deels staan hier ook opbrengsten tegenover.

Ten opzichte van 2014 zijn de kosten €18.000 lager.

Saldo financiële baten en lasten

Ten opzichte van het budget is er sprake van een onderschrijding ad €69.000. Dit komt nagenoeg geheel voor rekening van de rentelasten. In het budget was rekening gehouden met een investeringskrediet van €1.000.000 en een rekeningcourantkrediet van €2.500.000. Uiteindelijk is er €750.000 opgenomen inzake het investeringsbudget en is er slechts mondjesmaat gebruik gemaakt van het rekeningcourantkrediet. Tevens is het rentepercentage 1% lager uitgevallen dan begroot. Ultimo 2015 is het rekeningcourantkrediet vanwege de verbeterde liquiditeitspositie komen te vervallen.

Hoofdstuk 5

Belanghebbenden

RSG Slingerbos | Levant legt door middel van het bestuursverslag verantwoording af. Het bestuursverslag wordt gepubliceerd op de site van de school. Daarnaast wordt het bestuursverslag verzonden naar de Raad van Toezicht, de gemeente Harderwijk en Zeewolde, de MR en de Onderwijsinspectie.

Contact met belanghebbenden vindt de RSG belangrijk. Op verschillende manieren is de school met verschillende betrokken partijen en stakeholders in gesprek. In de eerste plaats zijn dat ouders, docenten en leerlingen. Horizontale verantwoording vindt plaats in klankbordgroepen met ouders, in de leerlingenraad, met docenten door middel van teambijeenkomsten en via de medezeggenschapsraad. De dialoog met de grootste groep ouders vindt vooral plaats tijdens kennismakingsgesprekken en contactavonden met mentoren en vakdocenten. Middelen die worden gebruikt voor het onderhouden van contact zijn bijvoorbeeld de website, de mail, een nieuwsbrief en het RSG magazine. Een andere belangrijke groep wordt gevormd door de ouders en leerlingen van groep 8 en hun basisscholen. Die dialoog is er tijdens het Open Huis op beide vestigingen, de kijkdag waar alle groep 8 leerlingen met hun leerkrachten lessen bezoeken op de RSG en op informatieavonden. Bij informatieavonden ligt het accent echter meer op het verstrekken van informatie.

De school maakt deel uit van diverse samenwerkingsverbanden. Enerzijds is binnen die verbanden sprake van formele verantwoording, tegelijkertijd wordt tijdens bijeenkomsten informatie uitgewisseld en gedeeld. De school staat midden in de samenleving en heeft naast ontmoetingsmomenten met de buurt ook een formele verantwoording richting de gemeente.

Kijkdag groep 8 leerlingen

Hoofdstuk 6

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt statutair toezicht op het College van Bestuur en werkt conform een door haarzelf opgesteld reglement dat de bepalingen rond de Code Goed Onderwijsbestuur VO volgt.

6.1 Gegevens toezichthouders

<i>Naam</i>	<i>Functie Deelname commissies</i>	<i>Nevenfunctie</i>	<i>Datum benoeming</i>	<i>Datum herbenoeming</i>	<i>Termijn</i>	<i>Uiterste datum aftreden</i>
H.A. (Hein) van der Velde	Voorzitter RvT Lid financiële commissie	-	15-12-2011	15-12-2015	2e	15-12-2019
A. (Aiske) van Aalsum- Jongen	Lid RvT Lid financiële commissie	Penningmeester ouderRaad van CBS de Burcht in Heerenveen	01-01-2013	01-01-2017	1e	31-12-2020
N.O.V. (Nicole) Hamstra- Lankester	Lid RvT Lid onderwijskundige commissie	Vrijwilliger Buurt- en jongerenbemiddeling Trainer sociale vaardigheidstrainingen Zelfstandig mediator	01-01-2013	01-01-2017	1e	31-12-2020
J.H.J. (Jac) Schreuder	Lid RvT Lid onderwijskundige commissie	Eigenaar Schreuder Onderwijs Support Adviseur Steunpunt Rekenen Ambassadeur Burgerschap ICCS 2016 Lid Platform Praktijkonderwijs	01-01-2013	01-01-2017	1e	31-12-2020
H.A. (Henk) Jansen	Lid RvT	Bestuurslid district Noord- en Oost Gelderland Nederlandse Rode Kruis	01-01-2014	01-01-2018	1e	31-12-2021

6.2 Bemensing en professionalisering

De heer Van der Velde is door de RvT voorgedragen voor herbenoeming. In september 2015 heeft de gemeenteraad van Harderwijk de voordracht bekrachtigd. Ten behoeve van de professionalisering van de RvT laat de RvT zich regelmatig informeren over actuele onderwerpen door betrokken docenten/directieleden. Ook voert de RvT jaarlijks een zelfevaluatie uit. De acties die hieruit in 2015 zijn voortgekomen richten zich op verbetering van de kwartaalrapportages in samenhang met stuurrapportage en kpi's en meetaandacht voor de lange termijn strategie.

6.3 Vergoedingen

De RvT heeft ingestemd met een nieuwe regeling voor de vergoedingen van de RvT. Deze sluit aan op het advies van de VTOI hieromtrent en voldoet volledig aan de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector). Er is gekozen voor een vergoeding van €3.000 bruto per jaar voor leden van de RvT en een vergoeding van €4.000 bruto per jaar voor de voorzitter van de RvT. Deze bedragen volgen jaarlijks de indexatie conform de cao voor het VO.

Het reglement van de RvT is hierop aangepast (artikel 18) en opnieuw vastgesteld.

6.4 Vergaderingen

In het verslagjaar heeft de RvT zes maal regulier vergaderd waarvan eenmaal in combinatie met een themabijeenkomst/werkbezoek en eenmaal zonder bestuurder. Elke reguliere vergadering wordt vooraf gegaan door een kort overleg zonder aanwezigheid van de bestuurder.

Het werkbezoek heeft plaatsgevonden op locatie Slingerbos, waar de RvT samen met de MR en de directie is voorgelicht over een drietal thema's, te weten: kwaliteit van de medewerker, projectgroep Resultaat Op Maat en Gepersonaliseerd leren. In de reguliere vergaderingen zijn de volgende thema's aan de RvT gepresenteerd: Vensters voor Verantwoording, Passend Onderwijs op de RSG, resultaten rekentoets, zomerschool 2015 en examenresultaten 2014-2015.

De financiële commissie is een aantal malen bijeengekomen met betrekking tot het jaarverslag, de (meerjaren)begroting en voor overleg met de accountant. De onderwijscommissie heeft zich beziggehouden met de vertaling van de Strategische meerjarenvisie naar de school-/teamplannen.

De informatie die de RvT heeft gebruikt bij haar toezichthoudende taken was met name afkomstig van de bestuurder en controller. Daarnaast heeft de RvT informatie ontvangen van de accountant en rapportages van externe partijen zoals de Onderwijsinspectie en de Belastingdienst.

Naast terugkerende onderwerpen als visie op ontwikkelingen in het onderwijs (waaronder Passend Onderwijs) en de inrichting van de directiefunctie waren de belangrijkste onderwerpen:

Financiën

De RvT heeft de jaarrekening 2014 en het bijbehorende accountantsverslag goedgekeurd en de meerjarenbegroting voor 2015-2018 vastgesteld. De begroting voor 2016 is in de laatste vergadering van 2015 besproken en begin 2016 vastgesteld. De financiële situatie van de Stichting RSG is elke vergadering onderdeel van de agenda geweest.

De accountant heeft in opdracht van de RvT de jaarrekening 2014 gecontroleerd en daaraan zijn goedkeuring verleend.

De samenwerking met de nieuwe accountant wordt als positief ervaren door de RvT.

De RvT heeft kritisch de opvolging gevolgd van de aanbevelingen die de Belastingdienst heeft gedaan rond derde geldstromen en de inzet van freelancers.

Toezichtskader

De RvT heeft een toezichtskader vastgesteld dat gebruikt zal worden om te borgen dat alle verantwoordelijkheden van de RvT jaarlijks geagendeerd worden. Daarnaast wordt het toezichtskader gebruikt om te toetsen of alle van belang zijnde aspecten in de besluitvorming worden betrokken.

Risico-inventarisatie

De RvT is intensief betrokken bij de wijze waarop de risico-inventarisatie tot stand is gekomen en heeft vertrouwen dat met de bijbehorende acties de risico's (ook financieel) hanteerbaar zijn. Gezien het belang zal dit onderwerp jaarlijks geagendeerd worden.

Voorgenomen verbouwing van locatie Levant

De RvT heeft zich een aantal malen laten voorlichten door de bestuurder over de voorgenomen verbouwing van locatie Levant en de betrokkenheid van de gemeente Zeewolde hierbij. In 2016 zullen hier besluiten over genomen worden. De RvT staat positief tegenover dit initiatief.

Overige

De RvT heeft in 2015 de klokkenluidersregeling en de schoolgids vastgesteld.

6.5 Werkgeverschap

Binnen de jaarcyclus is een functioneringsgesprek gehouden met de voorzitter van het CvB door de voorzitter en een lid van de RvT. Ook zijn door de RvT afspraken gemaakt over het beloningsbeleid voor het CvB in 2015.

6.6 Tenslotte

Ook in het afgelopen jaar heeft de RvT op een plezierige wijze samengewerkt met het CvB en hebben management en medewerkers van de Stichting RSG zich op een positieve wijze ingezet voor de ontwikkeling van de scholen in Harderwijk en Zeewolde.

Hoofdstuk 7

Medezeggenschapsraad

7.1 Algemeen

De MR bestaat uit drie geledingen (personeel, leerlingen en ouders) die op constructieve wijze met elkaar samenwerken. Er waren een paar bijzonderheden, waaronder het vertrek van een lid uit de docentengeleding en één uit de leerlinggeleding. In totaal heeft de MR zeven maal vergaderd (februari, maart, juni, juli, september, november en december). Daarnaast heeft de MR in april een scholing gehad, verzorgd door de Vereniging Openbaar Onderwijs.

7.2 Behandelde onderwerpen

Ieder jaar buigt de MR zich over stukken die jaarlijks voorbij komen zoals de formatie, de meerjarenbegroting, de jaarrekening (2014), de schoolgids, het tevredenheidsonderzoek en de LBD (Lijst Belangrijke Data). Naast deze onderwerpen is de MR betrokken bij een aantal belangrijke ontwikkelingen binnen de RSG zoals:

- Inspectierapport;
- (voorgenomen) interne audit n.a.v. het inspectierapport;
- maatwerkplan 3 havo;
- pilot Gepersonaliseerd Leren (GPL);
- curriculum bovenbouw havo/vwo;
- 2 mavo-lessentabel;
- zomerschool en de evaluatie hiervan;
- Strategische meerjarenvisie 2014-2018;
- organisatiestructuur i.v.m. vertrek secretaris CvB;
- gesprekscyclus Onderwijzend Personeel;
- benoeming locatiedirecteur RSG Levant;
- vernieuwing van het MR-reglement, het MR-statuut en het Huishoudelijk Reglement van de MR;
- vernieuwing van het leerlingenstatuut en directie/managementstatuut.

7.3 Communicatie

In 2015 is verder gewerkt aan de opstelling van een communicatieplan van de MR om het contact met de achterban van de verschillende geledingen en de zichtbaarheid van de MR in zijn algemeenheid te bevorderen. Dit heeft o.a. geresulteerd in een MR-supportgroep ouders. De personeelsgeleding van de MR verzorgt enkele malen per jaar een PMR-Nieuwsbrief om de achterban te informeren over actuele onderwerpen.

Hoofdstuk 8

Continuïteitsparagraaf

8.1 Aantallen leerlingen/personele bezetting in fte

Leerlingenaantallen

Leerlingenaantallen	Realisatie 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Locatie Slingerbos	1.765	1.790	1.770	1.761
Locatie Levant	636	625	600	577
totaal	2.401	2.415	2.370	2.338

NB: de aantallen per jaar zijn de aantallen van 1/10 van het voorgaande jaar

Voor de prognose van de leerlingenaantallen is een vergelijking gemaakt met modellen van de VOION (via de VO-raad verstrekt) en OC&W. Ook is een vergelijking gemaakt met cijfers verstrekt door de gemeente Harderwijk en Zeewolde. Daarnaast is gebruik gemaakt van een statistische doorrekening, uitgaande van het huidige aantal leerlingen. Hierbij zijn op basis van historie de volgende bewegingen doorgerekend: instroom, determinatie, doorstroom onder- en bovenbouw, afstroom (bijvoorbeeld van vwo naar havo), examenresultaten en opstroom (bijvoorbeeld na havo-examen naar vwo).

De modellen zijn niet eensluidend over de exacte aantallen leerlingen die wij kunnen verwachten. Wel wordt er over het algemeen een daling verwacht. Voor de prognose is het meest ongunstige scenario als uitgangspunt genomen.

Personele bezetting

Personele bezetting in fte

Functiecategorie	2015 fte	2016 fte	2017 fte	2018 fte
Directie	3,0	4,0	4,0	4,0
OP	136,9	138,5	136,4	135,0
OOP	43,3	43,1	43,1	43,1
Totaal	183,2	185,6	183,5	182,1

Als basis voor de bepaling van de omvang van de personeelslasten is de formatie van schooljaar 2015-2016 genomen. Aanvullend hierop is in totaal 4 fte meegenomen voor vervanging en arbeidsongeschiktheid. Uitgaande van de formatie in het schooljaar 2015-2016 is een berekening gemaakt voor de benodigde formatie in de komende jaren. De OP-formatie is daarbij gerelateerd aan de leerlingenaantallen in de komende jaren. Voor de OOP-formatie (inclusief directie en CvB) voor de komende jaren is uitgegaan van de aanwezige formatie. Binnen de OOP-formatie is sprake van een flexibele schil van 7,4% (3,1 fte). Daarnaast wordt bij pensionering en tussentijds vertrek kritisch gekeken of de vacante functie weer moet worden ingevuld.

Detacheringen

Binnen de formatie is 1,77 fte gedetacheerd. Hier staan inkomsten tegenover. Voor de komende jaren wordt voor wat betreft BAPO, ouderschapsverlof e.d. uitgegaan van het peil zoals dat in 2015 bestond.

Flexibele schil

Door het handhaven van een relatief grote flexibele schil kan er relatief eenvoudig ingegrepen worden in de formatie. De totale flexibele schil bedraagt medio oktober 15,4 fte die ruim 8% van de totale formatie uitmaakt. Een bedreiging voor het handhaven van de flexibele schil vormt de nieuwe Wet Werk en Zekerheid. De nieuwe wet heeft tot gevolg dat veel sneller dan tot nu het geval was, een vast contract moet worden aangeboden. Daarnaast verplicht de wet tot het betalen van transitievergoedingen bij voorgenomen ontslagen.

Momenteel geldt deze wet echter nog niet voor het openbaar onderwijs. De verwachting is dat deze op zijn vroegst per 1 januari 2017 zal gaan gelden voor het openbaar onderwijs (bron: http://www.aob.nl/doc/werk_flex_brochure_web.pdf).

8.2 Meerjarenbegroting

Balans

Balans (x €1000)	Realisatie 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Vaste activa				
1.2-Materiële vast activa	9.777	9.072	8.512	7.952
<i>totaal</i>	9.777	9.072	8.512	7.952
VLOTTENDE ACTIVA				
1.5-Vorderingen	222	166	166	166
1.7-Liquide middelen	891	1.046	2.212	3.369
<i>totaal</i>	1.114	1.211	2.378	3.535
TOTAAL ACTIVA	10.891	10.284	10.890	11.486
Eigen vermogen				
2.1-Eigen vermogen	6.383	6.367	6.754	7.142
2.2-Voorzieningen	1.999	1.640	1.897	2.143
2.4-Kortlopende schulden	1.788	1.592	1.592	1.592
<i>totaal</i>	10.169	9.600	10.243	10.877
2.3-Langlopende schulden	722	684	646	609
<i>totaal</i>	722	684	646	609
TOTAAL PASSIVA	10.891	10.284	10.890	11.486

Toelichting reserves en voorzieningen

Het eigen vermogen is opgebouwd uit een algemene reserve en een aantal bestemmings-reserves. De bestemmingsreserves hebben betrekking op een specifiek gereserveerd deel van het vermogen en zullen in de nabije toekomst worden aangewend.

Reserves (x €1000)	Realisatie 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Algemene reserve	5.306	5.427	5.774	6.104
<i>Bestemmingsreserves</i>				
Ontwikkeling en professionalisering	323	288	238	188
Onderwijsleermiddelen	23	80	60	40
Huisvesting	482	572	682	810
Vernieuwing Levant	250			
Totaal reserves	6.383	6.367	6.754	7.142

In de bestemmingsreserve 'ontwikkeling en professionalisering' is een aantal doelen opgenomen. Voor specifieke scholingsdoeleinden wordt jaarlijks een aanwending van €20.000 voorzien.

Daarnaast zal de reserve worden aangewend voor verbreding van het lesaanbod (bijvoorbeeld Technasium). Gedurende 10 jaar wordt een groot deel van de reserve aangewend voor de investering in machines/installaties voor het Technasium (gerealiseerd in 2012 en afschrijving in 10 jaar).

De dotatie op de bestemmingsreserve huisvesting is gebaseerd op het saldo van de huisvestingsbijdrage en de huisvestingskosten (inclusief afschrijvingen) die aan de bijdrage kunnen worden toegerekend. Per saldo is daar nog steeds sprake van een dotatie in plaats van een onttrekking. Op dit moment is nog niet duidelijk of er de komende jaren nog additionele middelen nodig zijn ten behoeve van de huisvesting in Harderwijk.

De reserve vernieuwing Levant is geformeerd bij de vaststelling van het resultaat van 2015 en is bedoeld om de locatie Levant te moderniseren en aan te passen aan de onderwijskundige eisen van deze tijd.

De voorzieningen hebben betrekking op reeds aangegane verplichtingen die in de nabije toekomst tot een uitgave zullen leiden.

Voorzieningen (x €1000)	Realisatie 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Personeel spaarverlof	182	196	208	220
Personeel jubilea	132	134	146	158
Voorziening persoonlijk budget	261	343	462	581
Onderhoud	1.424	967	1.081	1.184
Totaal reserves	1.999	1.640	1.897	2.143

Doel van de voorziening groot onderhoud betreft het egaliseren van de kosten voor planmatig groot onderhoud aan de twee gebouwen. De dotaties en onttrekkingen aan deze voorziening zijn gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan dat in 2015 is geactualiseerd.

De voorziening jubileumgratificaties is gevormd ter dekking van toekomstig te verwachten uitkeringen betreffende een 25-jarig respectievelijk 40-jarig ambtsjubileum (cao Voortgezet Onderwijs). De berekening van de voorziening op balansdatum vindt naar rato van het verstrijken van het aantal jaren diensttijd bij het onderwijs plaats.

De voorziening spaarverlof is gevormd ter dekking van toekomstig te verwachten personele lasten betreffende de regeling spaarverlof (cao Voortgezet Onderwijs).

Ontwikkeling financiële positie

INDICATOR/RISICOPROFIEL	Werkelijk 2014	Werkelijk 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Solvabiliteit	54,4%	58,6%	61,9%	62,0%	62,2%
Current ratio	0,1	0,6	0,8	1,5	2,2
Weerstandsvermogen	32,5%	36,4%	36,9%	39,2%	41,7%
Rentabiliteit	3,5%	4,4%	0,3%	2,2%	2,3%
Ratio weerstandsvermogen	508,6%	682,6%	580,5%	617,5%	652,8%

Legenda:	
Zeer laag	
Laag	
Neutraal	
Hoog	
Zeer hoog	

Bovenstaande tabel biedt een doorkijk in de financiële positie t/m 2018. Hieruit blijkt dat de financiële positie ook op de langere termijn een gezond perspectief laat zien. Met uitzondering van de liquiditeit, voldoen alle indicatoren aan de door de RSG gestelde normen. De liquiditeit herstelt zich snel in de komende jaren en ligt, naar verwachting, met ingang van 2017 op het gewenste niveau.

Staat van baten en lasten

Exploitatierekening (x €1.000)	Realisatie 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
BATEN				
Rijksbijdragen OC&W	15.915	15.710	15.679	15.610
Overige overheidsbijdragen	697	735	724	720
Overige baten	920	813	813	813
<i>Totaal baten</i>	<i>17.531</i>	<i>17.257</i>	<i>17.216</i>	<i>17.143</i>
LASTEN				
Personeelslasten	12.969	13.265	13.160	13.082
Afschrijvingen	948	1.020	1.020	1.025
Huisvestingslasten	948	1.166	941	941

Overige lasten	1.874	1.729	1.681	1.681
Totaal lasten	16.739	17.181	16.802	16.729
SALDO BATEN EN LASTEN	792	77	414	414
Financiële baten	4	-	-	-
Financiële lasten	-31	-28	-27	-26
SALDO FINANCIËEL	-27	-28	-27	-26
EXPLOITATIERESULTAAT	764	49	387	388

Toelichting staat van baten en lasten

In de resultatenrekening is voor wat betreft de doorberekening rekening gehouden met de eerder vermelde leerlingenaantallen, zowel voor wat betreft de baten als de lasten. Door het hanteren van een flexibele schil is de RSG in staat om relatief snel haar personeelsomvang aan te passen aan de gewijzigde leerlingenaantallen.

De RSG heeft het pand in Harderwijk in eigendom en ontvangt daarvoor een doordecentralisatievergoeding. In 2016 loopt het contract af en wordt het contract herzien. De verwachting is dat het contract wordt gecontinueerd. Het pand in Zeewolde is in eigendom van de gemeente. In 2016 is er een extra uitgave voorzien ten behoeve van het moderniseren van het pand in Zeewolde die tot uiting komt in een verhoging van de huisvestingslasten in 2016.

8.3 Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Risicobeheersingssysteem

De RSG hanteert een model voor het in kaart brengen van de risico's. Het model bestaat uit een risicomatrix waarbij de voornaamste risico's voor de komende 4-5 jaar worden benoemd. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een model dat ontwikkeld is door de VO-raad. Voor elk risico worden oorzaken, gevolgen en eventueel beheersmaatregelen benoemd. Tevens wordt aan elk risico een kansscore (hoe groot is de kans dat het risico zich voordoet) en een gevolgscore (hoe groot is het financiële gevolg als het risico zich voordoet) gekoppeld. De scoretabellen zien er als volgt uit:

Kansscoretabel

Klasse	Referentiebeeld	Percentage
1	<1 of 1x per 10 jaar	10%
2	1x per 5-10 jaar	30%
3	1x per 2-5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per jaar of >	90%

Gevolgscoretabel

Klasse	Financieel gevolg
1	< 100.000
2	100.000 <x< 400.000
3	400.000 <x< 800.000
4	800.000 <x< 1.700.000
5	>1.700.000

De hoogste klasse is afgeleid van de totale baten. Hierbij wordt, conform het advies van de VO-raad, uitgegaan van 10% van de totale baten. In 2015 bedroegen de baten, evenals het voorgaande jaar, bij de RSG ongeveer 17 miljoen. De overige klassen zijn hier vervolgens van afgeleid.

Organisatie

De rol van risicomanagementcoördinator wordt vervuld door de controller. De taken van de coördinator zijn in hoofdzaak het invoeren van de risicomanagementsystematiek, het toezien op gemaakte afspraken en het ondersteunen bij eventuele vragen.

Naast de controller bestaat het risicobeheersingsteam uit de beide locatiedirecteuren, de directeur onderwijs, het CvB, de kwaliteitscoördinator en het hoofd HR. De genoemde functionarissen zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de risico's, het eventueel signaleren van nieuwe risico's en het uitvoeren van de beheersmaatregelen. Daarnaast is er een rol weggelegd voor de RvT die vanuit hun controlerende taak het risicomanagement monitoren.

Inbedding in planning en control cyclus

Minimaal een keer per jaar wordt de risicomatrix geactualiseerd. De vermelde risico's en de genomen beheersmaatregelen worden daarbij geëvalueerd. Acute risico's met een kansscore van 4 c.q. 5 en een gevolgscore van 4 c.q. 5 worden opgenomen in de kwartaalrapportage.

In 2015 heeft het risicobeheersingsteam in twee sessies opnieuw de risico's en geformuleerde beheersmaatregelen tegen het licht gehouden.

8.4 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In onderstaande tabel wordt de top drie van risico's vermeld met de genomen beheersmaatregelen:

Risico	Kansscore	Gevolgscore	Beheersmaatregelen
Langdurige storingen in informatievoorziening (uitval ICT)	4	1	1. In 2015 is een systeembeheerder aangesteld. 2. In 2015 zijn meerdere internetlijnen gerealiseerd, waardoor back up-mogelijkheden vergroot zijn. 3. In 2015 zijn nieuwe onderhoudscontracten, gerealiseerd: BeeSmart, carepacs, Umra. 4. Servicedashboard is gerealiseerd.
Huisvestingssituatie is afhankelijk van financiering en besluitvorming van de gemeente	5	2	1x per zes weken overleg met Gemeente inzake o.a. huisvesting Harderwijk. Zeewolde naar behoefte.
Negatieve ontwikkeling leerlingenaantallen (lange termijn)	3	2	1. PR-plan in 2015 uitgevoerd: masterclasses voor groep 8 leerlingen op woensdagmiddagen. Workshops voor groep 8 leerkrachten. Nieuwe website, slogan en logo gerealiseerd. 2. Streven naar 10% flexibele schil. Bandbreedte tussen 8 en 10%. 3. Extra aandacht ingezet op comm., zie meerjarenvisie. 4. Gesprekscyclus OP gerealiseerd. Budget €150.000 aanwezig voor scholing.

Hoogte risico vs. weerstandsvermogen

Op basis van de kans- (K) en gevolgscores (G) is de hoogte van het risico bepaald. Hierbij is uitgegaan van de hoogste grenswaarde binnen de gevolgklasse. Het aldus gecalculeerde bruto risicobedrag bedraagt €1.870.000. Aangezien alle risico's niet tegelijk zullen voorkomen, is het bruto risicobedrag vermenigvuldigd met een samenloopperscentage van 50% e.e.a. in lijn met het model van de VO-raad. Hierdoor resteert een netto bedrag van €935.000.

Dit netto bedrag is afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. Deze capaciteit wordt gevormd door de algemene reserve. De bestemmingsreserves worden niet meegenomen aangezien zij een duidelijk bestedingsdoel hebben. De algemene reserve bedraagt in 2015 €5.555.000 resulterend in een 'ratio weerstandsvermogen' van 682,6%.

8.5 Rapportage toezichthoudend orgaan

In hoofdstuk 6 heeft de Raad van Toezicht uiteengezet hoe zij het toezicht in 2015 hebben uitgeoefend. Korteheidshalve wordt hiernaar verwezen.

Hoofdstuk 9

Schoolgegevens

		Hoofdvestiging	Nevenvestiging
		RSG Slingerbos	RSG Levant
Adres	:	Eisenhowerlaan 59	Horsterweg 192
Postcode / plaats	:	3844 AS Harderwijk	3891 EV Zeewolde
Telefoon	:	0341 – 414 484	036 - 521 81 70
E-mail	:	info@rsgsl.nl	info@rsgsl.nl
Website	:	www.rsgslingerboslevant.nl	www.rsgslingerboslevant.nl
Bestuursnummer	:	13739	13739
Brin:	:	17CK-00	17CK-01
KvK	:	08081581	08081581

Raad van Toezicht	dhr. H.A. van der Velde (voorzitter) mw. N.O.V. Hamstra-Lankester (vice voorzitter) mw. A. van Aalsum-Jongen dhr. H.A. Jansen dhr. J.H.J. Schreuder

College van Bestuur	mw. H.A. Vaatstra cvb@rsgsl.nl

Directie	
Locatiedirecteur Slingerbos	mw. A.M. Leeuwenburgh
Locatiedirecteur Levant	dhr. C. de Koning Gans, ad interim (tot 01-08-2015) mw. H.A. Vaatstra, ad interim (vanaf 01-08 / 31-12-2015)
Directeur Onderwijs	dhr. R. Weening

Hoofdstuk 10

Jaarrekening

10.1 Balans per 31 december 2015

Balans (x €1.000)		31/12/2015		31/12/2014
Vaste activa		9.777		9.970
- Materiele vaste activa	9.777		9.970	
Vlottende activa		1.114		348
- Vorderingen	222		258	
- Liquide middelen	891		90	
Totaal Activa		10.891		10.319
Eigen vermogen		6.383		5.619
Voorzieningen		1.999		1.673
Langlopende schulden		722		507
Kortlopende schulden		1.788		2.520
Totaal passiva		10.891		10.319

10.2 Staat van baten en lasten over 2015

Exploitatierekening (x €1.000)	Werkelijk 2015	Begroot 2015	Verschil	Werkelijk 2014
BATEN				
3.1-Rijksbijdragen	15.915	15.659	256	15.504
3.2-Overige overheidsbijdragen	697	751	-55	910
3.5-Overige baten	920	789	131	879
<i>Totaal baten</i>	<i>17.531</i>	<i>17.199</i>	<i>332</i>	<i>17.294</i>
LASTEN				
4.1-Personeelslasten	12.969	12.965	4	12.676
4.2-Afschrijvingen	948	1.038	-90	772
4.3-Huisvestingslasten	948	1.144	-196	1.349
4.4-Overige lasten	1.874	1.614	260	1.887
<i>Totaal lasten</i>	<i>16.739</i>	<i>16.761</i>	<i>-22</i>	<i>16.685</i>
SALDO BATEN EN LASTEN	792	438	354	609
5.1-Financiële baten	4	-	4	2
5.5-Financiële lasten	-31	-96	65	-5
SALDO FINANCIEEL	-27	-96	69	-4
EXPLOITATIERESULTAAT	764	342	422	606

10.3 Kasstroomoverzicht 2015

Kasstroomoverzicht (x €1.000)		2015		2014
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		764		605
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	948		772	
- mutaties voorzieningen	326		328	
Totaal aanpassingen		1.274		1.100
Veranderingen in vlottende activa				
-vorderingen	36		379	
-schulden	-733		1.017	
Totaal veranderingen in vlot.activa		-697		1.396
Totaal kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		1.342		3.101
Interest				
- Ontvangen interest	4		2	
- Betaalde interest	-31		-5	
Totaal interest		-27		-4
Totaal kasstroom uit operationele activ.		1.314		3.097
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
- Investerings materiële vaste activa	-755		-5.112	
Totaal investeringsactiviteiten		-755		-5.112
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
- Nieuw opgenomen leningen	215		507	
Totaal financieringsactiviteiten		215		507
Totaal kasstroom uit investeringsactiv.		-540		-4.605
Mutatie liquide middelen		801		-1.504
Beginstand liquide middelen		90		1.594
Mutatie liquide middelen		801		-1.504
Eindstand liquide middelen		891		90

10.4 Grondslagen

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening over 2015 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd. De vergelijkende cijfers zijn aangepast.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Consolidatie verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen geconsolideerd.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het desbetreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen, wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van geldmiddelen die in het boekjaar beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik dat van deze geldmiddelen is gemaakt. Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en

onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het jaar van ingebruikname.

Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de vaste activa. De activeringsgrens voor inventaris en apparatuur bedraagt €1.000.

De vaste activa worden als volgt afgeschreven:

Gebouwen	20/30 jaar	Installaties/machines/vaste inrichting	10 jaar
Terreinvoorzieningen	40 jaar	Audiovisuele middelen	10 jaar
Schoolinventaris	10/15 jaar	Hardware en software	3/4 jaar
Kantoorinventaris	10/15 jaar	Boekenfonds	2/4 jaar
Inventaris kantine	15 jaar	Mediatheek	divers
Leer- en hulpmiddelen	10 jaar		

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde en voor zover van toepassing op de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening kan worden getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. De voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen met als uitgangspunten de hoogte van het uitstaande bedrag in combinatie met de ouderdom van de vordering en de risico's die worden gelopen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekeningcourantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van RSG Slingerbos | Levant bestaat uit de componenten algemene reserve en bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn publiek vermogen.

Algemene reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden, waarbij om die reden door het bestuur een beperkte bestedingsmogelijkheid is aangebracht. De aanwezige bestemmingsreserves worden hieronder kort toegelicht:

- *Bestemmingsreserve huisvesting Harderwijk*: de bestemmingsreserve huisvesting is na de doordecentralisatie gevormd voor gewenste huisvestingsaanpassingen, passend bij onderwijskundige ontwikkelingen;
- *Bestemmingsreserve ontwikkeling & professionalisering*: de reserve ontwikkeling & professionalisering is gevormd ten behoeve van verdere professionalisering van personeel en verbreding van het onderwijsaanbod;
- *Bestemmingsreserve onderwijsleermiddelen*: de reserve is gevormd t.b.v. het faciliteren van allerlei leermiddelen.
- *Bestemmingsreserve vernieuwing Levant*: De reserve is bij de verdeling van het resultaat van 2015 gevormd en is bedoeld om de locatie Levant te moderniseren en aan te passen aan de eisen van deze tijd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorziening jubilea wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen. Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen, indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof is, conform voorgaande verslagjaren, gebaseerd op het werkelijk gespaarde spaarverlof van collega's, in dienst op balansdatum. Voor de kosten is uitgegaan van het huidige salarisniveau. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige periodieken/salarisstijgingen en contante waarden van toekomstige beloningen.

Voorziening jubileumgratificaties

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De disconteringsvoet bedraagt 1%.

Voorziening persoonlijk budget

De voorziening persoonlijk budget is gevormd ten behoeve van het persoonlijk levensfasebewust budget als gevolg van de in 2014 afgesloten cao. Voor de berekening is uitgegaan van 50 uur per fte tegen het gemiddelde bruto uurloon.

Voorziening onderhoud

De voorziening groot onderhoud ter gelijkmatige verdeling van lasten wordt gevormd voor verwachte kosten over een reeks van jaren betreffende periodiek onderhoud van panden, installaties e.d., gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplanning, uitgebracht door een extern adviesbureau. Als basis voor deze voorziening wordt het lange termijn onderhoudsplan gebruikt dat periodiek wordt aangepast aan de actualiteit. De voorziening is gebaseerd op nominale waarde. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de reële waarde en voor zover van toepassing op de geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geoormerkte OC&W-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

OC&W-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OC&W-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar waarin de inkomsten zijn gederfd of waarvan de gesubsidieerde lasten komen.

Pensioenen

Stichting RSG heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het bedrijfstak pensioenfonds ABP.

Stichting RSG heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting RSG heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

De per balansdatum van toepassing zijnde dekkingsgraad bij het pensioenfonds ABP bedraagt 97,2%, (bron: website www.abp.nl kwartaalberichten: 4^e kwartaal 2015). Dit is 7,0% onder de vereiste minimale dekkingsgraad van 104,2%. Als gevolg van de te lage dekkingsgraad moet het ABP voor 1 april 2016 een nieuw herstelplan indienen.

10.5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans

1.2 Materiele vaste activa (VA)	1.2.1-Gebouwen en terreinen	1.2.2-Inventaris en apparatuur	1.2.3-Andere vaste bedrijfsmiddelen	Totaal
Aanschafwaarde per 31/12/2014	8.031	4.580	2.457	15.068
Waardevermind. en afschrijvingen	-567	-2.602	-1.928	-5.097
Boekwaarde per 1/01/2015	7.463	1.978	529	9.970
Investeringen	265	248	242	755
Desinvesteringen cq afschrijvingen	-319	-370	-259	-948
	-53	-123	-17	-193
Boekwaarde per 31/12/2015	7.410	1.855	512	9.777

De investeringen in 2015 lagen boven de begroting. Voor het grootste gedeelte is dit veroorzaakt door afloop van investeringen in de nieuwbouw.

De WOZ-waarde van het pand te Harderwijk bedroeg in 2015 €9.520.000 (waardepeildatum 01-01-2014).

De verzekerde waarden van het gebouw en de inventaris bedragen:

Harderwijk

Gebouw	€18.768.000
Inventaris	€ 3.878.000

Zeewolde

Gebouw	€9.865.000
Inventaris	€1.870.000

Balans (x €1.000)		31/12/2015		31/12/2014
Vlottende activa (model VV)				
<i>1.5-Vorderingen</i>				
1.5.1-Debiteuren		76		87
1.5.2-Ministerie van OCenW		-		
1.5.7-Overige vorderingen		58		69
1.5.7.1-Personeel	29		29	
1.5.7.2-Overige	29		40	
1.5.8-Overlopende activa		88		102
1.5.8.3-Overige overlopende activa	88		102	
<i>Totaal vorderingen</i>		222		258
<i>1.7-Liquide middelen</i>				
1.7.1-Kasmiddelen		5		5
1.7.2-Tegoeden op bank- en girorekeningen		886		85
1.7.4-Overige liquide middelen		-		-
<i>Totaal liquide middelen</i>		891		90
Totaal vlottende activa		1.114		348

2.1 Eigen vermogen	Stand 01/01/2015	Resultaat	Ov.mutaties	Stand 31/12/2015
2.1.1-Algemene Reserve	4.756	549		5.306
2.1.2-Bestemmingsreserve				
- Bestemmingsreserve huisvesting	424	57		482
- Bestemmingsreserve ontwikkeling en professionalisering	338	-15		323
- Bestemmingsreserve onderwijsleermiddelen	100	-77		23
- Bestemmingsreserve vernieuwing Levant		250		250
Totaal eigen vermogen	5.619	764	-	6.383
Balans (x €1.000)		31/12/2015		31/12/2014
2.2 Voorzieningen				
2.2.1-Personeelsvoorzieningen		575		415
2.2.1.1-Spaarverlof	182		172	
2.2.1.2-Jubileumgratificaties	132		140	
2.2.1.3-Persoonlijk budget	261		102	
2.2.3-Onderhoudsvoorziening		1.424		1.258
Totaal Voorzieningen		1.999		1.673
<i>Onderverdeling naar looptijd</i>	<i>< 1 jr.</i>	<i>> 1 jr</i>		
- Personeelsvoorzieningen	160	415		
- Overige voorzieningen	166	1.258		

Mutaties verloop voorzieningen	Stand 01/01/2015	Dotaties	Ontrek- kingen	Vrijval	Stand 31/12/2015
- Personeelsvoorzieningen	415	277	117		575
- Overige voorzieningen	1.258	190	24		1.424

Balans (x €1.000)		31/12/2015		31/12/2014
2.3 Langlopende schulden				
2.3.3-Kredietinstellingen		722		507
2.4 Kortlopende schulden				
2.4.1-Kredietinstellingen		-		851
2.4.3-Crediteuren		434		389
2.4.4-Ministerie van OCenW		54		6
2.4.7-Belastingen en premies soc. Verzek.		533		457
2.4.7.1-Loonheffing	531		499	
2.4.7.2-Omzetbelasting	2		-42	
2.4.8-Schulden terzake van pensioenen		142		167
2.4.9-Overige kortlopende schulden		25		25
2.4.9.2-Overige	25		25	
2.4.10-Overlopende passiva		599		626
2.4.10.2-Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt	43		37	
2.4.10.5-Vakantiegeld en -dagen	391		361	
2.4.10.8-Overige	165		228	
Totaal Kortlopende schulden		1.788		2.520

Ten behoeve van de langlopende schuld zijn de volgende zekerheden gesteld:

- hypotheek op grond en pand locatie Harderwijk;
- pandrecht op de rechten uit de overeenkomst 'Doordecentralisatie' tussen de Gemeente Harderwijk en de Stichting RSG.

In 2014 was er een kortlopende schuld in de vorm van een rekeningcourantkrediet opgenomen van €851.000. Ultimo 2015 is dit krediet opgeheven.

10.6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Vordering op Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen.

De school heeft een 'eeuwigdurende' vordering op het Ministerie van OC&W. Deze vordering is ontstaan door een wijziging in het betalingsritme ten gevolge van de overgang van schooljaar- naar kalenderjaarbekostiging in 2006 en bedraagt ultimo 2015 €1.102.706. Deze vordering wordt alleen bij opheffing van de school, anders dan bij fusie, ontvangen.

Aangezien de vordering pas geïnd zal worden bij opheffing van de school, kan verondersteld worden dat de reële waarde verwaarloosbaar is.

10.7 Toelichting op de posten van de staat van baten en lasten

Exploitatierekening (x €1.000)	Werkelijk 2015		Begroot 2015		Werkelijk 2014	
BATEN						
3.1-Rijksbijdragen						
3.1.1-Rijksbijdragen OCW		14.401		14.201		14.012
- Rijksbijdrage personele kosten	12.628		12.439		12.285	
- Rijksbijdrage materiële kosten	1.773		1.762		1.727	
3.1.2-Overige subsidies OCW		1.378		1.354		1.446
- Niet-geoordeelde subsidies	1.313		1.314		1.347	
- Geoordeelde subsidies	65		40		99	
3.1.3-Ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen SWV		135		104		46
3.1-Rijksbijdragen		15.915		15.659		15.504
3.2-Overige overheidsbijdragen						
3.2.2-Overige overheidsbijdragen en subsidies		697		751		910
3.2-Overige overheidsbijdragen		697		751		910
3.5-Overige baten						
3.5.1-Verhuur		73		50		62
3.5.2-Detachering personeel		164		127		148
3.5.5-Ouderbijdragen		96		90		86
3.5.6-Overige baten		588		522		582
- Bijdragen richtingen/stromen	141		131		122	
- Kantine	141		106		113	
- Kampen, excursies en buitenlandse reizen	272		250		290	
- Overige baten	34		35		57	
3.5-Overige baten		920		789		879
TOTAAL BATEN		17.531		17.199		17.294
LASTEN						
4.1-Personeelslasten						
4.1.1-Lonen en salarissen		12.439		12.408		12.154
- Salarissen	9.975				9.571	
- Sociale lasten	1.203				1.160	
- Pensioenpremies	1.261				1.423	
4.1.2-Overige personele lasten		554		577		573
- Dotaties personele voorzieningen	160		24		138	
- Personeel niet in loondienst	64		120		102	
- Overig	330		433		334	
4.1.3-Af: uitkeringen		-24		-20		-51
4.1-Personeelslasten		12.969		12.965		12.676
4.2-Afschrijvingen						
4.2.2-Materiele vaste activa		948		1.038		772
- Gebouw en en terreinen	319		322		169	
- Inventaris en apparatuur	370		420		331	
- Overige materiele vaste activa	259		296		272	
4.2-Afschrijvingen		948		1.038		772

4.3-Huisvestingslasten					
4.3.1-Huur		60		53	123
4.3.2-Verzekeringen		21		22	20
4.3.3-Onderhoud		80		44	57
4.3.4-Energie en water		231		185	192
4.3.5-Schoonmaakkosten		280		300	306
4.3.6-Heffingen		52		55	51
4.3.7-Overige huisvestingslasten		35		296	411
4.3.8-Dotatie voorziening onderhoud		190		190	190
4.3-Huisvestingslasten		948		1.144	1.349
4.4-Overige lasten					
4.4.1-Administratie- en beheerslasten		631		608	861
4.4.2-Inventaris, apparatuur en leermiddelen		537		392	376
4.4.4-Overige		706		614	649
- PR en advieskosten	39		50		105
- Kosten VAVO	175		160		176
- Kosten activiteiten en reizen	297		250		268
- Kosten Kantine	146		104		59
- Overig	49		50		42
4.4-Overige lasten		1.874		1.614	1.887
Specificatie honorarium accountant					
1. Onderzoek jaarrekening	16		21		22
2. Andere controle opdrachten	-		2		-
3. Fiscale adviezen	11		8		17
totaal accountant	27		31		39
TOTAAL LASTEN		16.739		16.761	16.685
SALDO BATEN EN LASTEN		792		438	609
5.1+5.5-Financiële baten en lasten					
5.1.1-Financiële baten		-4		-	-2
5.4.1-Overige opbrengsten fin. vaste activa en effecten		-		-	-
5.5.1-Financiële lasten		31		96	5
5.1+5.5-Financiële baten en lasten		27		96	4
EXPLOITATIERESULTAAT		764		342	605

10.8 Overzicht verbonden partijen (bedragen x €1.000)

Naam	Juridische vorm	Statuair zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31/12/2015	Resultaat jaar 2015	Art. 2:403 BW Ja/Nee	Eenheid van bestuur %	Consolidatie
Stichting Flevoacademie RSG	Stichting	Harderwijk	1	€ 55	-€ 14	Ja	100%	Nee
Stichting leerlingenzorg NW Veluwe	Stichting	Harderwijk	4	nbn	nbn	nee	7%	Nee
Gezien de omvang van de Stichting Flevoacademie is besloten deze niet mee te consolideren. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening van de RSG waren de cijfers van de St. leerlingenzorg nog niet bekend.								

10.9 Vermelding bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Functie	Naam	Voorzitter (j/n)	Ingangsdatum dienstverband	Enddatum dienstverband	Omvang dienstverband (FTE)	Beloning	Belastbare vaste en variable onkosten	Voorz. Beloning betaalbaar op termijn	Uitkering beëindiging dienstverband
bestuurder	<i>College van Bestuur</i> H.A. Vaatstra	j	14-1-2013	-	1,0	€ 111.265		€ 14.565	
Voorzitter	<i>Raad van Toezicht</i> H.A. van der Velde	j	1-1-2012	-		€ 3.000			
Lid	N.O.V. Hamstra-Lankester	n	1-1-2013	-		€ 3.000			
Lid	A. van Aalsum-Jongen	n	1-1-2013	-		€ 3.000			
Lid	J.H.J. Schreuder	n	1-1-2013	-		€ 3.000			
Lid	H.A. Jansen	n	1-1-2014	-		€ 3.000			

WNT

De wet normering topinkomens verplicht organisaties in de publieke en semipublieke sector in hun jaarrekening informatie te verstrekken over de bezoldiging van personen in loondienst die een hogere beloning ontvangen dan 130% van het brutosalaris van een minister, verhoogd met sociale verzekeringspremies, (belastbare) onkostenvergoeding en voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn.

In 2015 is er geen sprake geweest van een overschrijding.

10.10 Verantwoording model G

G1: Subsidies zonder verrekeningsclausules					
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond? Ja/Nee
Lerarenbeurs	2/115/27521	15-7-2014	€ 5.053,44	€ 5.053,44	ja
Lerarenbeurs	4/602/77147	2-7-2014	€ 6.316,80	€ 6.316,80	ja
Lerarenbeurs	4/612/78489	2-7-2014	€ 5.053,44	€ 5.053,44	ja
Lerarenbeurs	4/613/78618	2-7-2014	€ 6.316,80	€ 6.316,80	ja
Lerarenbeurs	4/614/78782	2-7-2014	€ 3.790,08	€ 3.790,08	ja
Lerarenbeurs	4/61779125	2-7-2014	€ 5.053,44	€ 5.053,44	ja
Lerarenbeurs	4/629/80128	2-7-2014	€ 4.540,20	€ 4.540,20	ja
Lerarenbeurs	4/629/80132	2-7-2014	€ 6.316,80	€ 6.316,80	ja
Lerarenbeurs	4/636/80900	2-7-2014	€ 3.790,08	€ 3.790,08	ja
Lerarenbeurs	4/648/82828	2-7-2014	€ 6.316,80	€ 6.316,80	ja
Lerarenbeurs	4/148/29953	14-7-2014	€ 6.316,80	€ 6.316,80	ja
Lerarenbeurs	5/591/85615	29-7-2015	€ 5.164,80	€ 5.164,80	nee
Lerarenbeurs	5/591/85457	29-7-2015	€ 7.747,20	€ 7.747,20	nee
Lerarenbeurs	5/610/89504	29-7-2015	€ 9.684,00	€ 9.684,00	nee
Lerarenbeurs	5/625/91260	29-7-2015	€ 6.778,80	€ 6.778,80	nee
Lerarenbeurs	5/596/87059	29-7-2015	€ 5.810,40	€ 5.810,40	nee
Lerarenbeurs	5/597/87244	29-7-2015	€ 6.456,00	€ 6.456,00	nee
Lerarenbeurs	5/598/87474	29-7-2015	€ 6.456,00	€ 6.456,00	nee
Lerarenbeurs	5/598/87577	29-7-2015	€ 9.684,00	€ 9.684,00	nee
Lerarenbeurs	5/138/29997	29-7-2015	€ 6.778,80	€ 6.778,80	nee
Lerarenbeurs	5/647/93303	29-7-2015	€ 9.684,00	€ 9.684,00	nee
Totaal			€ 133.108,68	€ 133.108,68	

G2: Subsidies met verrekeningsclausules						
G2A: Aflopend per ultimo verslagjaar						
Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen
Subsidie zij instroom	BEK/BPR/2013/45802 M	2013	€ 12.785	€ 12.785	€ 12.785	€ -
Totaal			€ 12.785,00	€ 12.785,00	€ 12.785,00	€ -

10.11 Bestemming van het exploitatieresultaat

Omschrijving	Bedrag	
Exploitatieresultaat 2015	€	764.444
<i>Bestemmingsreserves</i>		
-Huisvesting	€	57.069
- Ontwikkeling en professionalisering	€	-14.735
- Leermiddelen	€	-77.000
- Vernieuwing Levant	€	250.000
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	€	215.334
Naar Algemene reserve	€	549.110

De resultaatbestemming is vastgesteld door het CvB met goedkeuring van de RvT.

10.12 Gebeurtenissen na balansdatum

10.13 Aanwending gemeentelijke subsidie huisvesting Harderwijk

Omschrijving (x €1.000)	Stand per 01/01/2015	lasten	baten	ov. mutaties	Stand per 31/12/2015
Bestemmingsreserve huisvesting	€ 424				
<i>Gemeentelijke subsidie</i>			€ 697		
<i>Afschrijvingen gebouwen 1e inrichting</i>					
Afschrijving reeds in gebruik genomen gebouwen		€ 316			
		€ 316	€ -	€ -	
<i>Huisvestingskosten</i>					
Heffingen		€ 41			
Verzekeringen		€ 21			
Tijdelijke huisvestingskosten (voorzieningen tijdens bouw)					
		€ 62	€ -	€ -	
<i>Overige instellingslasten</i>					
Projectmanagement		€ 36			
Diverse kosten		€ 2			
		€ 38	€ -	€ -	
<i>Rentelasten</i>					
Rentelasten vreemd/eigen vermogen		€ 224			
		€ 224	€ -	€ -	
Stand bestemmingsreserve huisvesting 31/12/2015	€ 424	€ 640	€ 697	€ -	€ 481

Opmaken en goedkeuren van de jaarrekening 2015

De jaarrekening 2015 is opgemaakt en goedgekeurd door het College van Bestuur

d.d. 13 juni 2016

Mw. H.A. Vaatstra

De Raad van Toezicht van Stichting RSG heeft de jaarrekening 2015 goedgekeurd in de

vergadering van 13 juni 2016 te Harderwijk:

Dhr. H.A. van der Velde (voorzitter)

Mw. N.O.V. Hamstra-Lankester (vice voorzitter)

Mw. A. van Aalsum-Jongen

Dhr. H.A. Jansen

Dhr. J.H.J. Schreuder

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Regionale Scholengemeenschap

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Stichting Regionale Scholengemeenschap te Harderwijk gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de school is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2 van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het

getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing van ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Regionale Scholengemeenschap per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2015 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 393, lid 5 onder e en f van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Jaarverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2015 is opgesteld, en of de in artikel 392, lid 1 onder b tot en met h van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 391, lid 4 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Barneveld, 9 juni 2016

Van Ree Accountants

w.g.

M.A. Rozendaal RA